ATILIM

Bütün ülkelerin proleterleri birleşiniz!

Kurucusu: İ.Bilen Sayı 20 (210)

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi organı 15 Ekim 1987

DEMOKRATİK TÜRKİYE
DAHA GÜÇLÜ TKP !

"Boran, yaşamıyla hepimize örnektir"

Behice Boran öldü.. Ülkemiz en değerli evlatlarından birisini daha, dünyamız, uluslararası hareket, büyük enternasyonalist ve barış savaşçısını yitirdi. Ölümü büyük üzüntü yarattı.

Ancak Boran yoldaş; yeni, güçlü bir komünist hattın; birlik, yasallık ve kitlesellik temelinde oluşan, TBKP'nin kuruluşunu açıklama son görevini yerine getirmiş olmanın onuru ve huzuru içinde öldü.

Ve, 7 yıl ayrı bırakıldığı ülkemiz toprağına verildi. Server Tanilli'nin deyimiyle o, "topraklarda değil, barışa, demokrasiye ve sosyalizme inananların gönlünde olacak... kadirşinas sınıfın her an taze bir kanla çarpan yüreğinde ve her dem berrak belleğinde sürecektir!.."

Behice Boran yoldaş, Brüksel'de, Ankara TBMM önünde ve Istanbul'da yapılan üç ayrı törenden sonra toprağa verildi.

Sabahın erken saatlerinden itibaren Şişli Meydanını ve Etfal Hastanesi çevresini dolduran, Boran yoldaşın yakınları, dostları ve yoldaşlarından oluşan kalabalık öğle saatlerinde 25 bine ulaşıyordu. Şişli'de bütün trafik durmuştu.

Önde Boran yoldaşın üzeri kırmızı karanfillerle dolu Türk bayrağına sarılı tabutu, büyük fotoğrafı ve "Selam sana... selam senin kavgana!" yazılı pankartın ardından yürüyen binlerce insan Zincirlikuyu mezarlığını dolduruyordu. Mezarı başında, yakın çalışma arkadaşı, dostu Prof. Sadun Aren bir konuşma yaptı. Aren konuşmasında şöyle dedi: "O, 77 yıllık yaşamıyla, bir savaşım anıtıdır. Hepimize örnektir. Onurumuz ve övüncümüzdür. Ölümüyle bile demokrasi savaşımına katkıda bulunmuştur. Behice hanımın yad ellerde, sürgünde ölmeden önce son dileği ve çabası, işçi sınıfı hareketinin birliğini sağlamaktı. Bu uğurda önemli adımlar da atmıştı. Köşe taşlarını koymuştu. Geride kalan arkadaşları onun bu dileğini gerçekleştirerek, daha da geliştirip perçinleyip gerçekleştirecek, ona olan en büyük saygıyı göstermiş olacaklardır. Bu yapılınca o daha rahat uyuyacaktır. Rahat uyusun. Ruhu şadolsun!"

Behice Boran yoldaş, TIP ve TKP' nin birleşmesi ve TBKP'nin politik ve programatik yaklaşımlarını H.Kutlu yoldaşla birlikte açıkladıkları 7 Ekim 1987 günü Brüksel'deki basın toplantısının başında, "Sorulara ve cevaplara girmeden önce, kendime ilişkin olarak kısa bir açıklama yapma gereği duyuyorum." diyor ve devam ediyordu. "Ben bugün buraya, maalesef hastalanmış olarak geldim. Rahatsızlığım kalpten. Ama bu kadar önemli bir toplantıda bulunmamazlık edemezdim. Onun için geldim. Niyetim sonuna kadar kalmak. Ama kalabilir miyim, kalamaz mıyım, bilemem. Kalamazsam ve tartışmalara katılamazsam, bağışlamanızı dilerim." diyordu.

Kalbi, 10 Ekim sabahına kadar dayanabildi. Boran yoldaşı kaybettik... Ölüm haberi, ülkede ve yurtdışında hızla yayıldı. Teleksler, telefakslar ve telefonlar ölüm haberini ulaştırıyordu.

11 Ekim günü TİP MK ve TKP MK ayrı ayrı açıklama yapıyor, 12 Ekim günü ise her iki partinin ortak açıkla-

Arkası 16. sayfada

Gizlilik-Açıklık

İlerici kamuoyu, bir kaç aydan bu yana, TKP örgütlerinde yürütülen parti içi tartışmayı izliyor. Bugüne kadar, ancak bölünme eşiğine gelmiş, iç sorunlarını çözemeyen partilerde ortaya çıkan gürültülü tartışmalara alışık olan ilerici kamuoyu, bu defa doğrudan doğruya TKP MK PB tarafından açılan bu tartışmanın ortaya çıkardığı görünüm hakkında çelişik izlenimler ediniyor. Acaba TKP içinde burjuva "politolog"larınca geliştirilen bir modele göre, gizli bir "iktidar savaşı mı" var? Ya da öylesine "büyük günahlar" işlenmiş de, parti yönetimi "günah keçisi" mi arıyor? Ve nihayet "glasnost modası"na kendisini kaptıran parti yönetimi, moda uğruna parti içi tartışma kışkırtarak kendi başına dert mi açıyor?

Alışılmamış olan, yeni olan her şeyi, eski tarzda açıklama eğilimi anlaşılır bir şeydir. Şimdi parti içinde gelişen açıklık ve parti içi demokrasi süreci ilerledikçe, bu eski tarz açıklama, yorumlama çabaları, yerlerini yeni tarzda düşünme ve davranmaya elbette terkedecektir.

Elbette, TKP örgütlerinin kamuoyu önünde yürüttükleri parti içi tartışmayı, yukarda belirtilen biçimlerde nitelemek sorunu basitleştirmek olacaktır. Parti içi tartışma, komünistlerin açıklık ilkesini hayata geçirme biçimidir. Parti, hizmetinde

Arkası 6. sayfada

SEÇİM İTTİFAKI İÇİN HALA ZAMAN VAR

Özal hükümeti Anayasa Mahkemesi' nin antidemokratik seçim yasasını iptal kararına rağmen meclisteki çoğunluğuna dayanarak 29 Kasım'da erken seçim yapma kararı aldı. Bu çoğunluğun iptal kararı öncesi nasıl dağıldığını, iptal kararından sonra ise nasıl yeniden sağlandığını artık herkes biliyor. İptal kararı öncesi yeterli sayının çok üstünde sayıda milletvekilinin istemlerini hiçe sayarak meclisi toplamamakta direnen TBMM Başkanı Karaduman bu kez muhalefet partilerinin ortak tutumu ve kamuoyunun baskısı karşısında geriledi ve TBMM'ni toplantıya çağırmak zorunda kaldı. Ama bu toplantı menfaatların yeniden dağıtımı için yoğun çaba harcayan Özal'ın "başarısı" ile sonuçlandı. Muhalefet partileri meclisi terkettiler. Özal partisi antidemokratik seçim yasasını biçimsel bir değişiklik dışında bir kez daha onayladı.

Erken seçim gerçekte Özal'ın ve onun partisinin istemi değil, komünistlerden DYP'ye kadar tüm muhalefetin ortak istemidir. Ama erken seçim istemi her ne koşulda olursa olsun erken seçim istemi değildir. Baskı ve zorbalık altında, antidemokratik koşullar da ya-

Arkası 17. sayfada

ORTAK BASIN TOPLANTISI

TİP Genel Başkanı Behice Boran ile TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu' nun iki partinin birleşmesi ve TBKP'nin politik ve programatik yaklaşımları konusunda birlikte düzenledikleri uluslararası basın toplantısı, 7 Ekim günü Brüksel'de yapıldı. 40'ı aşkın gazetecinin hazır bulunduğu basın toplantısında, iki parti liderinin imzalarının bulunduğu bir basın bildirisi sunuldu ve gazetecilerin çeşitli konulardaki soruları yanıtlandı.

Brüksel'de basın toplantısında Behiçe Boran ve Haydar Kutlu'nun gazetecilerin sordukları sorulara yanıtları, TİP MK ve TKP MK tarafından ortak yayınlanacak olan Yeni Yol'da geniş olarak yer alacaktır.

Basın toplantısına sunulan basın bildirisinin tam metnini 4. sayfada bulabilirsiniz.

BÜYÜK EKİM SOSYALİST DEVRİMİNİN 70. YILI

DEVRİMİMİZ ÜZERİNE (N.Sucharow'un yazısı münasebetiyle)

● V.İ. LENİN

Bugünlerde Sucharow'un devrim üzerine yazdığı notları gözden geçiriyorum. Bütün küçük burjuva demokratlarımızın, 2. Enternasyonal'in kahramanları gibi, kılı kırka yaran bilgiçlikleri özellikle dikkatimi çekiyor. Olağanüstü korkaklıkları bir yana, aralarında en iyilerinin bile, Alman örneğinden en küçük bir ayrılık söz konusu olduğunda ihtiyat kayıtları arkasına sığınmaları bir yana, yani tüm küçük burjuva demokratlarının devrim süresince ortaya yeterince döktükleri bu özellikleri bir yana, geçmişi körükörüne taklit etmek istedikleri göze batıyor.

Hepsi kendilerine Marksist diyor, fakat hepsi Marksizm'e inanılmayacak bir dar kafalılıkla yaklaşıyorlar. Marksizm'in can alıcı noktasını, yani devrimci diyalektiğini, hiç mi hiç kavramamışlar. Hatta Marks'ın doğrudan doğruya işaret ettiği bir noktayı, yani devrim boyunca azami esnekliğin gerekli olduğunu kesinlikle kavramamışlar, ve örneğin, Marks'ın hatırladığım kadarıyla 1856 yılında yazdığı bir mektupta söylediğinin farkına bile varmamışlar. Bu mektupta Marks, Almanya'da devrimci bir ortam yaratabilecek bir köylü savaşının işçi sınıfı hareketi ile birleşmesini ümit ettiğini yazıyordu. Marks'ın bu sözlerini bile, gözleri kesmediği için, görmemezlikten geliyorlar.

Bu kişilerin tüm davranışları, kendilerinin, burjuvaziden uzaklaşmaktan, hatta kopmaktan korkan yüreksiz reformistler olduklarını gösteriyor. Bir de korkaklıklarını ölçüsüz bir laf ebeliğiyle ve atıp tutmakla örtbas etmeye çalışıyorlar. Ama salt teorik açıdan bile Marksizm'in aşağıdaki fikir silsilesini anlamaktan aciz oldukları dikkati çekiyor. Çünkü şimdiye kadar gördükleri sadece kapitalizmin ve burjuva demokrasisinin Batı Avrupa'daki gelişme yolu olmuş. Şimdi ise, bu gördükleri gelişme yolunun ancak birtakım gerekli değişmelerle ve (dünya tarihi açısından tamamen ufak tefek sayılabilecek) düzeltmelerle bir model olarak görülebileceğini düşünemiyorlar.

Birincisi: Birinci emperyalist dünya savaşı ile bağlantılı olan devrim. Böyle bir devrimde yeni olan, veya savaş şartlarının değiştirdiği özelliklerin ortaya çıkması kaçınılmazdı, çünkü şimdiye kadar dünyada böyle bir savaş olmamıştı. Bugün bile en zengin ülkelerin burjuvazisinin bu savaştan sonra "normal" burjuva ilişkilerini sağlamaya gücü yetmediğini görüyoruz. Bizim reformistlerimiz ise, yani devrimci geçinen küçük burjuvalar ise, normal burjuva ilişkilerinin (aşılamayacak) bir sınır olduğu inancındaydılar ve hâlâ da buna inanmaktalar. Bu arada da normal burjuva ilişkilerinin "norm"una son derece kalıpçı bir dar kafalılıkla yaklaşıyorlar.

Ikincisi: Şu düşünce onlara her bakımdan yabancı: Tüm dünya tarihinde, genel gelişme yasalarının çerçevesinde, şekil veya sıralanma bakımından gelişme aşamalarının kendine has özellikler taşıyabileceğini inkar etmek değil, tam tersine kabul etmek gerekir. Örneğin şu hiç akıllarına gelmiyor: Uygar ülkeler ile, ilk kez bu savaş nedeniyle geri dönmemecesine uygarlığa katılan ülkeler, yani bütün doğu ülkeleri Avrupa dışındaki ülkeler - arasında yer alan Rusya, bu konumu nedeniyle kendine özgü belli özellikler taşıyabiliyordu ve taşıması da kaçınılmazdı. Bu kendine özgü özellikler, dünyadaki gelişmenin genel çizgisine ters düşmüyor, ama aynı zamanda Rus devrimini Batı Avrupa ülkelerinde şimdiye kadar yapılan devrimlerden farklılaştırıyor, ve bu devrim doğu ülkelerine geçişte belli kısmi yenilikleri de beraberinde getiriyor.

Batı Avrupa sosyal demokrasisinin gelişme sürecinde ezberlemiş oldukları ve son derece kalıplaşmış bir şekilde öne sürdükleri bir tanıt da şu: Biz henüz sosyalizm için yeterli olgunluğu ulaşamamışız, ve aralarındaki birtakım bilgiç beylerin ifadesine göre, sosya-

Arkası 17. sayfada

İLK HÜKÜMET-2-

İzvestiya/Yegor Yakovlev

Hiç biri yanılmaz değildi. Lenin bile yanılmıştı. Vladimir Iliç bunu gizlemiyordu. Rikof, Milyutin, Nogin ve Teodoroviç ilk hükümette sadece bir haftadan biraz daha uzun süre kalabildiler. 4 Kasımda partinin sağ kanadından olan bu kişiler hükümetten çekildiler. Başkaları ise geri dönmemecesine sol lafların cazibesine kapıldılar.

Lenin hepsini tanıyordu, coğunu yıllardan ber. Devrimden çok önce şöyle yazmıştı: "Troçki ile bir meselenin özü hakkında münakaşa edilemez, çünkü kendisinin hiçbir bakış açısı yoktur." Lenin, hayatının sonunda, 1923 yılında dikte ettirdiği ve politik mirasının bir belgesi olan "Parti Kongresine Mektup" adlı yazısında kendisiyle birlikte çalışmış olanların kişiliklerini çok açık bir şekilde anlatıyordu. Stalin hakkında şöyle diyordu: "Genel Sekreter olarak hudutsuz bir gücü elinde topladı. Bu gücü her zaman yeterince dikkatli bir şekilde kullanıp kullanamayacağından emin değilim." Troçki hakkında: "Kendini çok beğenmiş ve meselenin salt idari yönü üzerinde yoğunlaşmış biri." O zaman devlet planlama komitesinin başkan yardımcısı olan Piyatakof hakkında: "Şüphesiz güçlü bir iradeye ve olağanüstü yeteneklere sahip olan, ama ciddi politik bir sorun söz konusu olduğunda kendisine güvenilemeyecek kadar fazla idare etmeye ve meselenin idari yönlerine göre konumunu belirleyen bir kişi.

Bizim anlayışımıza göre olağanüstü sertlikte olan bu değerlendirmeleri okuyunca şu akla geliyor: Ama Vladimir Iliç bütün bu insanlarla devrimi yaptı. Sovyet iktidarının ilk günlerini geçirdi, iç savaşta zaferi kazandı ve Yeni Ekonomi Politikasına (NEP) girişti. Ve böylece şu sonuç nerdeyse kendiliğinden akla geliyor: Bir liderin yetenek potansiyeli ne kadar büyükse, o kadar farklı insanları işbirliğine çekebiliyor. Münakaşa ediyor, gerçeği savunuyor, haklı olduğu ispatlıyor ve çalışıyor. Brest Barışı sorunundaki fikir çatışmasından, sendika tartışmalarından Yeni Ekonomik Politikanın (NEP) kuruluşuna kadar her yerde hep kendi bakış açısını savunuyordu. Insanlara inanıyordu. Onları kötü niyetlilikle suçlamıyordu. Ve kendisini haklı çıkarmak için komplocular aramıyordu.

Sadece sözle değil, etrafındaki insanlara karşı bütün davranışlarıyla, onlara yanılgıya düşme hakkını tanıyordu. "Başka türlü düşünen veya meseleye başka açıdan yaklaşan insanlarda 'entrika' veya 'karşı güç' görmemeli, bağımsız düşünebilen insanlara değer vermeli." Besbelli ki şunu anlamıştı: Aksi bir tutumla işin nasıl yapılmaması gerektiğini bütün ayrıntılarıyla bilen bir kuşak oluşacak, gelişecek ve yerleşecek, ama işin nasıl yapılması gerektiğini bilen tek bir kişi bile bütün gayretlere rağmen bulunmaz olacak...

"Idare mekanizmasının örgütlenmesi hakkında düşünceler" adlı yazısının başına Lenin "atamalar" kelimesini koymuştu. Dört satır sonra şunları yazıyordu: "Halk komiserlerinin derhal tayini..."

Ilk defa bu el yazmasında Sovyet hükümetinin üyelerine verilen ad - Halk Komiseri - tanımlanıyordu. Lenin'in yeni devlet örgütündeki bakanlara ve yardımcılarına verdiği yeni, alışılmamış ad. V.D. Bronç-Bruyeviç'in anılarına göre, iki kelimenin birleştirilmesiyle oluşan "Halk Komiserleri" o zamana kadar kullanılan "bakan" kelimesinin yerine bizzat Lenin tarafından teklif edilmişti. "Iktidarı ele geçirdikten hemen sonra, hükümetin kurulması üzerine düşünmek zorunda kaldığımızda, bu hükümetin nasıl bir şekil alacağı sorusu tabii hemen karşı-

Arkası 15. sayfada

ORTA AMERİKA, UZAK DOĞU ve AFGANİSTAN'DA BARIŞ İÇİN

1987 Nobel Barış Ödülü'nün Orta Amerika'da istikrarlı bir barışın sağlanması uğruna gösterdiği çabalar nedeniyle Kosta Rika Devlet Başkanı Oskar Arias Sançez'e verilmesi kararlaştırıldı. Kosta Rika Orta Amerika Barış Planı'nı hazırlayan beş ülke arasında yer alıyor.

Orta Amerika Barış Planı yıllardır ilan edilmemiş savaşların sürdüğü Nikaragua, Guatemala ve El Salvador'da silahlı mücadeleye son verilmesini, bu ülkelerde hükümet temsilcilerinin yanısıra tüm muhalefet güçlerinin de katılacağı "Yeniden Ulusal Barışma" komisyonlarının kurulmasını öngörüyor. Nikaragua hükümeti Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından da onaylanan bu planı kabul ettiğini hemen ilan etti ve planda belirlenen tarihten önce gerekli uygulamaları başlattı.

Komisyonun görevi, ateş-kes ilanının, serbest seçimlerin yapılmasını, bir genel af ilanını ve tüm yurttaşların siyasal haklarına saygı gösterilmesini öngören Barış Planı'nın gerçekleştirilmesini denetlemek.

Bu komisyonda Nikaragua Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sergio Ramirez, Hristiyan-Sosyal Halk Partisi'nin Genel Sekreteri Mauricio Diaz, ülkenin tanınmış kişiliklerinden Gostavo Prajon yer alıyor. Komisyon başkanlığına ise Nikaragua'daki muhalefet hareketinin önde gelen isimlerinden olan Kardinal Obando-y-Bravo tayin edildi. Nikaragua hükümeti ülkedeki muhalefet partilerini ulusal diyaloğa katılmaya resmen davet etti. Bu çerçevede yapılan ilk görüşmelere 11 muhalefet partisinden 8'inin temsilcileri katıldı. Hükümet daha önce yasaklanmış olan "Radio Catolica" isimli radyonun ve "La Prensa" isimli gazetenin yeniden faaliyete geçmesine izin verdi. Ayrıca, bugüne kadar hükümete karşı silahlı eylemlere katılmış kişiler için bir genel af ilan edildi. Bu kişiler eğer silahlarını bırakırlarsa, hiç bir cezaya çarptırılmayacakları gibi, tüm yurttaşlık haklarından da yararlanabilecekler, örneğin parti kurarak seçimlere katılabilecekler.

Nikaragua hükümeti uzun yıllardır sürmekte olan silahlı mücadeleleri barışçı yollardan çözmek için girişimlerde bulunan tek devrimci hükümet değil. Kamboçya'da da hükümet silahlı mücadele yürütenler de dahil olmak üzere bütün muhalefet gruplarına barışçı diyalog çağrısı yaptı. Bu çağrının kapsamı dışında bırakılan tek bir grup var: sekiz milyonluk Kamboçya halkının üç milyonunu katlederek insanlık tarihinde eşine az rastlanır bir canavarlık örneği veren Pol Pot ve yakın çevresi. Buna karşılık hükümet silahlı mücadele yürüten gruplardan birinin başında bulunan prens Sihanuk ile ve diğer muhalefet liderleriyle barışçı bir çözüm bulmak için görüşmelere başlamaya ve prens Sihanuk'a ülke yönetiminde görev vermeye hazır.

Yayinlanan belgede, Kamboçya'ya dışardan yapılan askeri müdahaleler sona erer ermez Kamboçya'da bulunan Vietnamlı gönüllü birliklerin de ülkelerine geri dönecekleri ve ardından yabancı gözlemciler denetiminde seçimler yapılarak barışçı, bağımsız, demokrat, tarafsız ve bağlantısız bir Kamboçya'yı hedefleyen bir koalisyon hükümetinin kurulacağı açıklandı.

Ayrıca Kamboçya hükümetinin Tayland'da yaşamakta olan Kamboçyalı mültecilerin yeniden anayurda dönmeleri için görüşmelere de hazır olduğu bildiriliyor. Kamboçya hükümeti, Kamboçya'da ve Güneydoğu Asya'da barışın sağlanması amacıyla hükümete karşı savaşan grupların ASEA ülkelerinin (Endonezya, Malezya, Singapur, Tayland), Laos, Vietnam, SSCB, Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan, Fransa, Ingiltere, ve ABD'nin katılacakları bir uluslararası konferans toplantısında öneriyor.

Afganistan'da devrimci hükümet bu yılın 15 Ocağında ateşkes ilan ederek ülkenin sorunlarının silahla değil görüşmeler yoluyla çözülmesi için çağrı yapmıştı. Tüm ülkede 1300 kadar yerel "ulusal barış komisyonu" kuruldu. Bunlarda Afgan Demokratik Halk Partisi' nin temsilcileri, din adamları, eşraftan kişiler ve hatta kısa süre öncesine kadar silah elde hükümete karşı savaşan grupların yöneticileri yeralıyor. Nisan ayında yeni bir anayasa taslağı kamuoyunda tartışmaya sunuldu. Demokratik Halk Partisi Genel Sekreteri Necibullah 7 yıldır süren savaşın silahla değil, politik yöntemlerle, tarafların karşılıklı olarak verecekleri ödünlerle sona erdirilebileceğine inandıklarını açıklayarak bir koalisyon hükümeti kurulmasını önerdi.

Öteyandan ABD hükümeti Pakistan' da yuvalanmış olan karşıdevrimci liderlerin yardımıyla iç savaşı devam ettirmek için her çareyi buluyor. Afgan hükümetince ilan edilen ateş kesten buyana epeyce bir zaman geçmiş olmasına rağmen henüz silahlı çatışmalar hükümet kuvvetlerine karşı saldırılarda hissedilir bir azalma olmaması ulusal barışmanın sağlanmasının hiç de kolay olmadığını gösteriyor. Fakat Afgan hükümetinin yapıcı tutumu ülkede yeni bir süreç başlattı. Bu süreç yavaşta olsa ilerliyor. Ulusal barışma çağrısı bu çağrının temelinde yatan anafikir yaygınlaşıyor. Kardeş kavgasının sürdürülmesinin Afganistan'da verdiği zarar daha iyi anlaşılıyor. Sorunların ancak uzlaşma yoluyla, karşılıklı ödünlerle çözülebileceğini kavrayanların sayısı artıyor.

ATEŞ ETMEME CESARETİ

Dünyanın değişik bölgelerinde devrimci altüst oluşlar meydana geliyor. Ama, devrimlerin kendilerini savunmayı bilmeleri gerekir. Silah gücü de buna dahildir. Bununla birlikte, halk iktidarı namlunun ucunda değildir ve şiddete tapınma gerçek devrimcilere yabancı olan birşeydir.

Günümüzde politikacılardan, insancıl kararlar bekleniyor. Ilerlemenin bedeli sorunu şimdiye kadar kendini hiç bu keskinlikte dayatmamıştı. Amaç aracı meşru kılmaktan çıkalı beri çok zaman oldu.

Afganistan, Nikaragua ve Kamboçya'daki devrimci yönetimler ulusal barışma rotasını benimsediler. Bununla birlikte, ilerici dönüşümlerden vazgeçmediler.

Öyleyse bu taktik bir manevra mı? Çağımızın ruhuna, devrimcisi de içinde her türlü politikanın insancıllaştırılmasını gerekli kılan ruhuna ödenmiş bir haraç mı? Ama, yukarıda saydığımız ülkelerde ulusal barışmanın sağlanması için kurulan komisyonlar hiç de göstermelik değil. Bu komisyonlar, tarafları temsil ediyor. Örneğin, Sandinistlerin tanınmış bir karşıtı olan Kardinal Miguel Obando-y-Bravo Nikaraguga'daki komisyonda yer almaya davet edildi.

Afganistan'daki komisyonlar da, hiç de yönetimin dümen suyunda değiller. Burada, barışma ile ilgili sorunlar, Demokratik Halk Partisi üyeleri, müslüman din adamlarının temsilcileri ve kısa süre öncesine kadar Kabil'e karşı silahlı mücadele yürüten kişiler arasında tartışılıyor.

Halk iktidarının girişimiyle başlatılan diyalogla, sadece ateşkes hedeflenmiyor. Devrimci dönüşümlerde gelişme sağlayacak yeni bir formül araştırılıyor. Bu ülkelerin karşı karşıya bulunduğu sorunlar öylesine karmaşık ki, ancak ulusal birlik temel alınarak, ortak bir çaba ile çözülebilir.

Görüşme masasına oturmanın tek şartı, görüş ayrılıklarının silah zoruyla giderilmesinden vaz geçmek ve genel olarak bütün devletlerde düzenin korunması için yürürlükte olan ölçü ve kuralları kabul etmek. Kendi bencil dogmalarından vazgeçmektense insanları ölüme yollamayı tercih edenler kendi kendilerini politikanın dışında bırakmaktadırlar.

Barışmaya giden yol güç bir yoldur. Uluslararası ülkeler topluluğu ciddi iç çatışmalardan çeken ülkelerin iç işlerine karışmama ilkelerine titiz bir şekilde uyarsa, bu yol daha az güç olacaktır. Kuşkusuz ki, (Afganistan'daki) feodal karşıdevrimin varoluş sebebi Stinger roketleri değildir. Ama, Orta Çağdan kalma unsurlara Stinger roketleri sağlanması, çatışmayı iyice korkunçlaştırmıştır.

Iç anlaşmazlıkların giderilmesi konusundaki yeni yaklaşım, sadece gerçekçiliğin değil, aynı zamanda hem kendi halkının hem de öteki halkların geleceğinden sorumluluk duymanın da damgasını taşıyor. Gezegenimizin "sıcak noktaları"nda çok çeşitli çıkarlar birbirleriyle çatışıyor. Bu durumda, iç savaşları başlatmak gittikçe kolaylaşıyor, bu iç savaşlara son vermek ise gittikçe güçleşiyor. Çatışmalar derece derece tırmanıyor: Bir iç kavga bölgesel bir çatışmaya dönüşüyor. Ya sonrası? Bu tırmanma nereye kadar gider?

Ne yazık ki, yeni zihniyetin filizleri her yerde kök salmış değildir. Bir büyük devlet yöneticisi için, bütün yetkileri "elinde toplayıp" asilerin elebaşısı rolünü oynamak hiç de akla yakın birşey değildir. Ve kuşkusuz ki, elini üç milyon yurttaşının kanına bulaştırmış bir grubu desteklemekte diretmek de daha akıllıca birşey değildir.

Afganistan, Nikaragua ve Kamboçya yönetimleri, yaptıkları tercihle politik cesaretlerini göstermişlerdir. Tıklık tıklım silah dolu bir dünyada, ateş etme emrini vermek, politik anlaşmazlıkları giderme aracı olarak şiddete başvurmaktan vazgeçme çağrısında bulunmaktan daha kolaydır. (Yeni Zamanlar 38/1987, Başyazı)

TİP Genel Başkanı Behice Boran ile TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu'nun iki partinin birleşmesi ve TBKP'nin politik ve programatik yaklaşımları konusunda birlikte düzenledikleri basın toplantısının

BASIN BİLDİRİSİ

Türkiye ve uluslararası basının değerli temsilcileri,..

Çağrımıza gösterdiğiniz ilgiden dolayı hepinize teşekkür ederiz.

Türkiye'nin önünde bugün demokrasiye geçilip geçilemeyeceği sorunu duruyor. Biz halkımızın demokrasi isteğine yanıt vermede en başta kendimizi sorumlu hissediyoruz. TKP ve TIP birleşmesiyle bu sorumluluğun gerektirdiği bir adımı attığımız kanısındayız.

Genel olarak solun, özel olarak da devrimci solun bölünmüşlüğü ve demokrasi mücadelesinde oynayabileceği rolü yeterince oynayamaması herkesin kabul ettiği bir olgudur. TKP ve TIP birleşerek bunun tersinin mümkün olduğunu göstermeyi amaçlıyor.

TBKP, alışılmamış yeni bir kimlikle ortaya çıkıyor. Bu yeni kimlik güncel olarak halkın sorunlarına bugünden gerçekçi çözümler bulmak, Amerikancı, gerici, militarist güçlerin politikasına karşı, yapıcı, birleştirici, istikrarlı bir politikayı yaşama geçirme çabasıdır.

Türkiye toplumunun politik ve sosyal yenilenmeye ihtiyacı var. Halk arayış içinde, değişim istiyor. Demokratik bir gelişme yoluna koyulmak nesnel bir ihtiyaç olarak kendini dayatıyor. Öteyandan 21. yüzyılın eşiğinde yeni bir dünya oluşuyor. ABD ve SSCB arasında varılan prensip anlaşmasıyla nükleer silahlarda uzun tartışmalardan sonra ilk kez indirime gidilmesinin yolu açılmıştır. Uluslararası bir güvenlik anlayışının ve yeni bir ilişkiler sisteminin filizleri beliriyor. Türkiye barışı güçlendiren bir etmen olarak bu dünyada yerini almalıdır. Ulusal güvenlik anlayışını, dış politikasını oluşan bu yeni dünyaya uygun yeniden belirlemesi lazımdır.

Bütün bunları başarabilmek için demokratik istikrar gerekiyor. Sosyal demokratlardan komünistlere, Kürt demokratlardan Kemalistlere, devrimci soldan çevrecilere kadar en geniş sol güçlerin yapıcı katkısı sağlanmadan, sol güçler ile diğer demokrasi güçleri arasında bir mutabakat temelinde demokratik işbirliği gerçekleşmeden bu amaca ulaşılamaz. Yeni program tasarımızla biz sol güçlerin bugünkü kritik durumda oynayabilecekleri yapıcı rolü kendi komünist görüş açımızdan formüle ediyoruz.

Yeni program tasarımızda demokrasi fikri kilit bir rol oynamaktadır. Bugün kapitalizm çerçevesinde demokratik bir alternatif politika öne sürüyoruz. Demokrasiyi koruyup güçlendirmeden sosyalizme geçişin yolunun açılmayacağına, sosyalizme ancak demokrasi yolundan geçilebileceğine ve sosyalizmin ancak demokrasinin gelişmesiyle gelişebileceğine inanıyoruz.

Amacımız halkı daha bugünden demokrasinin mimarı haline getirmek, toplumun her alanını demokratikleştirmek, halkın katıldığı demokratik bir politik rejimi yaşama geçirmektir. Biz temel amaç olan sosyalizmin demokratik kültürünü bugünden toplumda olabileceğince yaygınlaştırmaya çalışacağız.

Demokrasiyi kazanmanın önünde güçlü bir baraj var. Emperyalizmin ve büyük ve tekelci sermayenin tam desteğine sahip olan ANAP yönetimi, Evren ile ve ordu üstyönetimi ile işbirliği içinde, hem kaba kuvvete ve tehdite başvurmakta, hem de çeşitli kesimlerin çıkar ve beklentilerini, korku ve endişelerini kendi doğrultusunda kazalize edebilmektedir. Bu güçlü barajda gedikler açmak, demokratikleşme sürecini başlatmak, ancak geniş muhalefet güçlerinin demokratik işbirliği ile mümkündür.

Şimdi 1 Kasım'daki genel seçimlerde demokratik bir sonuç alabilmek için böyle bir işbirliğini yaşama geçirmek zorunludur. Demokratikleşme açısından kritik bir dönemdeyiz. Seçimlere katılma hakkına sahip demokratik nitelikte muhalefet partileri arasında bir seçim ittifakı kurulabilir. Bu muhalefet partilerinin programlarında asgari demokratik müşterekler vardır. Devrimci solun, sendikaların, öteki meslek örgütlerinin, aydınların asgari istemleriyle bunların demokratik müşterekleri çalışmaktadır. Biz demokratikleşmeyi başlatmanın ve bunun önündeki ciddi bir engel olan ANAP'ı yenilgiye uğratmanın, bugünkü koşullardaki tek yolu olarak gördüğümüz böyle bir seçim ittifakını vargücümüzle destekleyeceğiz. Bütün seçmenleri 1 Kasım'da ANAP'a oy vermemeye, oylarını demokrasiden yana muhalefet partilerinde yoğunlaştırmaya çağırıyoruz.

Giderek daha geniş çevrelerin baskı politikasıyla çözülmeyeceğini görmeye başladığı Kürt sorununa program tasarımızda yazılan barışçı, demokratik ve adil bir çözümün getirilmesi güncel bir önem taşıyor.

Partimiz sekter, içine kapanık bir parti olmayacaktır. Işçi sınıfını yalnızca kendimizin temsil ettiği, gerçeğin yalnızca bizim tekelimizde olduğu iddiasında değiliz. Öteki politik güçlerin, aydınların, emekçilerin görüşlerinden her zaman yararlanmaya çalışacağız. Türkiye'nin sahip olduğu barışçı, demokratik, ve hümanist fikir potansiyelinin politik sisteme, parlamentoya, ülke yönetimine yansıtılması için çaba göstereceğiz.

Canlı bir tartışmadan yanayız. Bunun için eskisinden çok daha belirgin olarak partimizde demokrasi, iç yaşamın vazgeçilmez normu olacaktır. Dışımızdaki güçlerle her zaman yapıcı bir görüş değiş tokuşundan yana olacağız. Ulkemizin özgürce, uygarca bir politik tartışma kültürüne, yeni bir demokrasi kültürüne ihtiyacı vardır. Ülkenin sorunlarına çözüm bulma konusunda sonuç almaya yönelik diyalog ve ortak fikir üretmekten başka solu bir araya getirecek, demokrasi güçleri arasında mutabakat sağlayacak bir yol yoktur. O nedenle, yeni programımızı daha tasarı halindeyken kamuoyuna açıklıyor ve herkesle tartışmak istiyoruz. Iktidara gelince de, uygulayacağımız politikaları önceden halkımızla, işbirliği yaptığımız politik güçlerle tartışmak her zaman ilkemiz olacaktır.

TBKP, komünizmin temel fikirleri çerçevesinde, yapıcılık, gerçekçilik, eleştiricilik, birleştiricilik ve demokratlığın daha bir dizi ögesiyle belirlenen çağdaş bir kimlikle ve ülkemiz komünist ve işçi hareketinin 1920'den buyana bütün devrimci mirasına sahip çıkarak politik mücadelede yerini alacaktır. Komünist partisinin yasaklı tutulması, 141 ve 142. maddeler, partilerimize yönelik tutuklamalar Türkiye' nin ayıbıdır.

Evren-Ozal rejimi, TKP ile TIP'in birleşmesini ve komünist hareketin rolünü artırmasını önlemek için her iki partiye yönelik bir saldırıya girişmektedir. Bütün demokrasi güçlerini ve basını bu saldırılara karşı tutum almaya çağırıyoruz.

Yeni programımızı olanaklı en güçlü etkinlikte yaşama geçirebilmek için TBKP daha şimdiden çalışmaya adaydır.

Brüksel,
7.10.1987

Behice Boran
Türkiye Işçi Partisi
Genel Başkanı

Haydar Kutlu
Türkiye Komünist Partisi
Genel Sekreteri

Yeni öğrenim yılında

GÜÇLÜ BİR DEMOKRATİK ÖĞRENCİ HAREKETİ İÇİN

● Haldun GENÇ

Yeni bir öğrenim yılı, yüksek öğrenim gençliği için her zaman ekonomik, sosyal ve akademik içerikli sorunlarla yeniden yüzyüze gelmek, bu sorunlarla içiçe yeni bir mücadele yılına girmek, anlamına geliyor.

Bu öğrenim yılında da gençler, 12 Eylül rejiminin daha 1981 yılında üniversite yaşamına dayattığı YÖK'ün bilim ve öğrenci düşmanı yönetmelikleriyle, kurallarıyla, uygulamalarıyla boğuşacaklar. Bir yandan da öğrenimlerini sürdürebilmenin asgari koşullarını sağlamaya çalışacaklar. Onlar, sorunların çözümü yönünde tümüyle haklı ve meşru bir zeminde harekete geçerek, demokratik istemlerini tekrar kamuoyunun gündemine getirebilmek için çaba gösterecekler.

Geçen yılın deneyimi

Geçtiğimiz öğrenim yılı bu yönde önemli başarıların elde edildiği bir yıl oldu. Önceki yıllarda en zorlu koşullarda dilekçelerle, yemek boykotlarıyla okullarda ve yurtlarda direnen gençler, bu kez çetin mücadeleler sonucu elde ettikleri dernek kurma hakkını savundular ve akademik-demokratik mücadelelerindeki bu en önemli silahlarını korudular. Varolan öğrenci derneklerinin kapatılmasını, güdümlü ve işlevsiz dernekler oluşturulmasını hedefleyen yeni yasa tasarısı hükümetin ve YÖK'ün öğrenci gençliğin yasal, demokratik mücadelesine sistemli saldırısının önemli bir parçasını oluşturuyordu. Bu açıdan Nisan eylemleri, rejimin öğrenci gençliği politika dışında tutma, örgütsüzleştirme ve pasifleştirme girişimlerine güçlü bir yanıt olmuştur. Gençler, bu kazanımlarını, haklı istemlerini demokratik kamuoyunun gündemine doğru biçimde getirerek, meşru ve demokratik yöntemlerle direnerek sağladıkları destek ve dayanışmayla elde ettiler. Öğrenci gençliğin ülke çapındaki eylemleri demokratik öğrenci hareketinin sahip olduğu büyük potansiyelin demokrasinin kazanılması mücadelesindeki önemli yerinin işareti oldu.

Rejimin baskı kurumları demokrasi ve haklar için aktifleşen her toplumsal güce karşı olduğu gibi öğrenci hareketinin de karşısına dikiliyor. Haklı istemler için aktifleşen, rejimin gözde kurumu YÖK'e yönelen öğrenci hareketi de doğal olarak iktidarın saldırılarına hedef oluyor. Geçen öğrenim yılındaki gelişmeler de gösterdi ki, öğrenci gençliğin her hak istemi iktidarın saldırılarını püskürtebilecek bir güç birikimini de gerekli kılmaktadır. Bu ise, kendini tekrar toplumsal bir güç olarak kabul ettirme yolundaki öğrenci hareketinin birlik ve yığınsallığının her aşamada daha ileri bir düzeye yükseltilmesi demektir.

Geçtiğimiz öğrenim yılındaki eylemlerden bu yönde dersler çıkaran öğrenci gençler, yeni öğrenim yılında önlerine güçlü bir demokratik hareket yaratmanın yeni görevlerini koyuyorlar.

Yasal demokratik örgütlenmeyi güçlendirmek

Yüksek öğrenim gençliğinin geçen öğrenim yılındaki sonuç alıcı hareketliliği onların yasal demokratik örgütleri, dernekleri öncülüğünde gerçekleşti. Öğrencilerin hükümeti gerileten direnişleri gençlik için de yeni ve güçlü bir moral etki yarattı. Şimdi öğrenciler iktidarın yaygın demagojik propagandasıyla dernekleri öğrenci kitlesinin dışında gösterme girişimlerine karşın, dernekleri kendilerine daha yakın buluyorlar. Bu durum, tüm engelleme girişimlerine karşın öğrenci derneklerinin yığınsallaşması ve kurumsallaşması için yeni olanaklar yaratıyor. Kuşkusuz, dernekler öğrencilerin yakıcı sorunlarına sahip çıktıkları, bu yönde çabalarını güçlendirdikleri ölçüde bu olanakları amaca yönelik olarak değerlendirebileceklerdir. Öğrencilerin dernekleri kendi çıkarları yönünde kullanacakları araçlar olarak görmelerinin koşulları da böyle yaratılabilir.

Bu yönde olumlu çabalar sözkonusudur. Geçtiğimiz öğrenim yılında dernekler, öğrencilerin yaşamsal bir sorununa, öğrenim haklarını ortadan kaldıran YÖK'ün sınav yönetmeliğinin 44. maddesine ilişkin alternatif yasa önerisi hazırlamışlar ve bununla ilgili kampanyada geniş bir öğrenci kitlesini hareketlendirebilmiş ve kamuoyunun desteğini alabilmişlerdi. Bu, aynı zamanda derneklerin, öğrencilerin kendileriyle ilgili bu somut sorunda söz hakkı yolunu, demokratik katılım yolunu seçmeleri anlamına geliyor, geniş öğrenci kitlesinin demokratikleşme fikri etrafında birleşmesi için uygun bir zemin yaratıyordu.

Şimdi öğrenci derneklerinin YÖK'e karşı, üniversite yaşamının demokratikleştirilmesine ilişkin alternatif yasa önerileri gündemdedir. Bu, yüksek öğrenim gençliğinin somut bir sorununu ele alıyor, öğrenci gençliğin özerk demokratik üniversite özlemine yanıt verici bir özellik taşıyor. Şimdi, dernekler alternatif önerilerin oluşturulması sürecine ne kadar geniş öğrenci kitlesini katabilir ve tartışmanın koşullarını yaratabilirse; o kadar geniş bir kitlede kendi görüş ve kararlarının savunucusu olarak sözkonusu istemler için harekete geçebilecektir. Böylesi bir çaba öğrenci derneklerinin tabanının genişlemesine ve demokratik kamuoyunda destek görmesine adaydır.

Gençliğin çıkarlarını dikkate alan bir birlik anlayışı

Bu aşamada yüksek öğrenim gençliğinin yasal, demokratik hareketinin güçlenebilmesi, öğrenci derneklerindeki öncü gençlerin gençliğin birlik gereksinimine yanıt verici bir çizgide çalışma yürütmeleriyle bağlıdır. Öğrenci hareketinin önündeki en büyük tehlike farklı politik görüşlere göre bölünmedir, böylesi farklılıkların öğrencilerin demokratik mücadelesinin öncülüğüne aday derneklere olumsuz yansımasıdır. Farklı görüşlerden öncü gençler arasında oluşabilecek dar rekabetçi, birbirinin varlığına hoşgörüsüz yaklaşımlar dernekleri işlevlerini yerine getiremeyen kurumlara dönüştürebilir.

Öncelikle sol görüşlü gençlere büyük görevler düşüyor. Gençlik yığınlarının onları izlemesi, onların birlikten yana, olgun, kararlı ve örnek davranışlarına bağlıdır. Onlar gençlerin ortak kararlara varmasının, birleşik eylem ve merkezi hareketi sağlayacak geniş bir tartışma, dostça eleştiri ve ikna ortamının koşullarını yaratabilirler. 12 Eylül öncesinin politik görüşlere göre oluşmuş gençlik örgütlenmelerinden bugüne taşınacak en önemli derslerden biri de bu oluyor.

12 Eylül öncesindeki gençlik hareketinin dersleri ve geçtiğimiz 7 yılın sonuçları, gençliğin ortak çıkarları çevresinde oluşturulacak birliğin sonuç alıcı savaşımların başkoşulu olduğunu gösteriyor. Üstelik geçmişe göre çok daha geniş bir gençlik kesimini kucaklayabilmenin koşulları sözkonusudur şimdi. Bu durumda, gençliğin politik nedenlerle ayrışması, gruplaşması ve kamplara ayrılmasının önüne geçecek yaklaşımların belirleyici önemi de ortadadır.

Gençlik içinde kalıcı bir diyalog ve işbirliği ortamına ihtiyaç var. Demokratik tartışma uslubunu geliştirecek yeni bir anlayışa, yeni bir kültüre ihtiyaç var. Bu ihtiyaçlara yanıt verilebilir. Farklı görüşlere saygı gösteren, gençliğin demokratik katılımı, söz hakkını öngören bir anlayışın gençlik içinde egemen olması, aynı zamanda geniş gençlik yığınlarının demokrasi ruhunda eğitilmesi için güçlü bir araç olabilir. Gençlik içindeki her sol çevrenin bu anlayış ve sorumlulukla yürüteceği çalışma, gençlik hareketinin tüm potansiyelleriyle birlikte demokrasiyi kazanma mücadelesinin aktif bir bileşini konumuna yükseltebilir.



Gizlilik-Açıklık

Başı 1 sayfada

olduğu işçi sınıfının, halkın karşısında kendi iç sorunlarını ortaya dökmüş, olumsuz örnekleri, hataları sergilemiş, halkın önünde hesap vermiştir. Bu yaklaşım, partimizin TİP'le birlikte geliştirdiği yeni politik stratejinin kaçınılmaz, olmazsa olmaz önkoşuludur. Kendi iç sorunlarını gizleyen bir parti, egemen sınıfların gizlediği halkın sorunlarını açıkça dile getirme hakkına sahip olamaz. Parti yaşamında açıklık ilkesini uygulayan parti, devlet ve toplum yaşamında oligarşik gizliliğin perdesini yırtma gücünü bulacaktır.

Parti içinde başlatılan bu kendini yenileme hareketi, tüm ülkenin demokratik yenilenmesi yolunda atılmış bir adımdır. Şundan dolayı: TKP Türkiye'nin politik yaşamının ayrılmaz bir parçasıdır; kendi partimizde demokrasiyi gerçerli kılan, ona işlerlik kazandıran biz komünistler, siyasal yelpazemizin sol kanadından başlayan demokratikleşme sürecine önemli bir katkı yapmış oluyoruz. Bu süreci devletin en zirve noktasına kadar ilerletmek, TKP ve TİP tarafından hazırlanan yeni politik stratejinin dolaysız hedefidir.

* * *

Komünist hareket Türkiye'nin siyasal yaşamının ayrılmaz bir parçasıysa, bu siyasal yaşamı zehirleyen etkilerden TKP'nin tümüyle uzak kalacağı, onun kendi bünyesi içinde kendi kendisini salt iradi çabalarla sonuna kadar, arzu edilen ölçülerde yenileyebileceği söylenebilir mi? Gerçekten de, açıklık üzerine konuşan biz komünistlerin önünde, açıklıkla, partimizin gizliliği arasında var olan çelişkiyi çözme ödevi durmaktadır. Parti örgütlerimizin, yönetim organlarımızın, üyelerimizin gizliliği, açıklık ilkesinin her yönüyle uygulanmasını zorlaştırıyor.

Gizli çalışan kadrolarımız, parti içi sorunların en kesin ve açık bir dille ortaya konmasından doğabilecek muhtemel tehlikeleri sezinlemektedir. Komünistlere düşünme ve örgütlenme özgürlüğü tanımayan çevrelerin, eleştirilerimizi kendilerine malzeme yapmalarından, ortaya çıkan zayıf noktalarımızı kullanmalarından duyulan kaygılar yersiz sayılabilir mi? Gizli çalışmaya zorlanan bir partide "geniş demokrasi" ne ölçüde olanaklıdır" diye sorulan sorular bir çırpıda kenara itilebilir mi? Belli ki, parti içi demokrasiyi geliştirme yönündeki adımlarımız binbir türlü engelle karşı karşıyadır ve parti içi tartışma şunu göstermiştir: TKP, parti içi demokrasiyi geliştirmenin önüne dikilen engellere teslim olmuyor, bu engelleri cerаretle aşıyor.

Biz şimdi şu gerçeği bütün boyutlarıyla kavrıyoruz: Canlılar için doğal çevre neyse, komünistler için de parti yaşamında demokrasi odur; demokratik bir parti yaşamı, komünistin varlık-yokluk sorunudur. Parti üyeleri işte bu bilinçle, parti içinde insan olarak var olduklarını dile getirebildikleri ölçüde "bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşçesine" yaşadıkları canlı bir örgüt yaratacaklardır.

Ama, gizliliğin, polis tehdidinin parti içi demokrasiyi sınırlayıcı nesnel engeller yarattığı da açıktır. Buradan çıkan sonuç, "sınırlı demokrasi"yi devrimci boş sözlerle zemzem suyuyla yıkamak değil, bizim parti içi demokrasimizi sınırlayan etkenlere karşı amansızca mücadele etmek ve demokrasiyi aralıksız genişletmektir. Bu zorunludur: Canlıların doğal çevresini tehdit eden nükleer silahlar, çevreyi kirleten artık maddeler gibi, 141, 142. maddeler, siyasal polisin koğuşturmaları, ince, kaba komünizm düşmanı yıkıcı faaliyet de komünistlerin -deyim yerindeyse- "doğal" çevresi olan parti içi demokrasiyi bozucu, sınırlayıcı ve sonuçta komünist insanı kendi örgütünde bile demokrasiden mahrum edici bir işlev görüyor.

Antikomünist yasakları savunanlar bu yasaklarla komünist partisini yok edemeyeceklerini pek alâ anlıyor ve sık sık bu gerçeği teslim de ediyorlar. Gelgelelim, onlar, komünist partisini gizliliğe zorlayarak, onun gelişmesi için zorunlu motor gücü; hem teoriyi zenginleştiren, hem pratiği canlandıran, partiyi gerçeklikle ve kitlelerle birleştirip, kaynaştıran mekanizmayı, yani binlerce komünistin yaratıcılığından, açık, temiz, demokratik ilişkilerinden doğan devasa enerjiyi yok etmek istiyorlar. Bizi hem ülkede susturuyor, hem de kendi evimizde susmaya zorluyorlar.

1920 yılından bu yana TKP'ye karşı yapılan suikast buydu.

Parti içi tartışma bu suikasta karşı açık bir meydan okumadır.

* * *

Antikomünist yasaklara ve teröre karşı, daha 1981 yılında başlayan, 5. Kongremizle kararlılık kazanan ve son tartışma ile yeni bir aşamaya yükselen parti içi demokrasiyi genişletme, açıklık ilkesini egemen kılma savaşımı, yalnız komünist hareketinin geleceği ile ilgili bir ödev değildir. Burada söz konusu olan, Türkiye için demokrasidir, devlet ve toplum hayatında açıklığın egemen kılınması için verilen uğraştır.

Bizi gizliliğe zorlayanlar, devlet ve toplum hayatında kendi gizli ve aynı zamanda kirli faaliyetlerini örtbas etmeye çalışmaktadırlar. Bizzat kendi yasakları nedeniyle ortaya çıkan "TKP' nin gizli faaliyeti" üzerine koparılan yaygaranın altında, daima, işçi ve emekçi halka, onun haklı mücadelesine karşı devleti elde tutanların gizli, karanlık tertipleri yatmaktadır. Icat ettikleri "iç düşman"a karşı gizli istihbarat, her türlü muhbirlik, yasadışılık, keyfilik, bizim ülkemizde hep "gizli komünist faaliyeti" bahanesi altında kurumlaştırılmıştır. Bizi gizliliğe zorlayanlar, tüm halka karşı tam bir gizlilik zırhına bürünmüşlerdir. Devlet belgelerinde kullanılan arma -uğruna darbe yapılan- ay-yıldız değil, çifte aylı "gizlilik" damgasıdır.

Gizlilik demokrasiyi boğmakta, insanlarda güven duygusunu yok etmekte ve iktidarı elde tutanlara sınırsız bir hakimiyet olanağı vermektedir.

Ülke adeta çifte bir gizlilik cenderesine itilmiştir. Bir tarafta ülkenin ve halkın mutluluğu, barışçı, refah içinde yaşamasından başka bir düşüncesi olmayan ve bu düşüncenin ancak sosyalizmde gerçekleşeceğine inanan komünistler gizliliğe zorlanmış, komünistlerin de karşısına devletin resmi, yarı resmi güçleri gizlenerek dikilmiştir. Tüm ileri, barışçı, insancıl düşüncelere sahip kişi ve kurumlar, işte bizzat iktidarı elde tutanlarca yaratılmış ve kurumlaştırılmış bu çifte gizlilikle sürekli korkutuluyor, ikircime düşürülüyor, ve gerektiğinde "ibreti alem olsun" diye, bu çifte gizliliğin kurbanları haline getiriliyor. Komünistlerle, partimizle uzak yakın ilgisi olmayan nice insan ve örgüt, gizli polis tarafından, gizli TKP'den direktif almakla suçlanmış, kovuşturulmuştur. Ülkemizin darbeler tarihi, antikomünist olduğunu söyleyen iktidarların bile, "komünizm tehlikesini önleyemediği" gerekçesiyle, gizli darbe örgütlerinin hışmına uğradığını defalarca göstermiştir.

TKP'yi gizliliğe zorlayanlar, demokrasiyi boğanlardır. Gizliliğin yaratıcıları, açıklığı önleyenler ve onu demokrasiye kastetmek için bizzat uygulayanlardır.

1950'den bu yana demokrasiye karşı yapılan suikast budur.

Behice Boran yoldaşın cenaze töreninde komünistlerin yasal çalışma hakkı için kararlı bir savaşıma gireceklerine dair Kutlu yoldaşın kesin açıklaması, işte demokrasiye karşı yapılan bu suikaste karşı, yeni ve cesurca bir meydan okumadır.

Biz, partimizin sıralarında açıklık ilkesini egemen kılıyoruz ve tüm ülke ölçüsünde demokrasinin gerçekleşmesi yolunda kendi payımıza düşen adımı atıyoruz.

Şimdi artık şu soru ortada kalıyor: Komünistler gizli mi çalışsın, yoksa açık mı? Bu soruya iktidarı elde tutanların verecekleri yanıt, komünistlerin varolup olmayacağı ile değil, demokrasinin kaderi ile ilgilidir. Biz gizlilikte olsak da artık 70 yıldır varız. Ama neredeyse 70 yıldır ülkede demokrasi yok...

***

Öğrenci gençlik dernekler etrafında temeli atılan birliğini koruyabilir geçen yılların olumlu ve olumsuz deneylerinden yararlanabilir, hareketliliğini sürdürebilirse demokratik öğrenci hareketi yolalabilecektir. Bu nedenle öğrenci gençlik, farklı görüşlere rağmen birliğini sürdürebilmeli, ortak istemleri öne çıkarmalı, kamuoyunun öğrenci gençliğin sorunlarının çözümü doğrultusundaki haklı mücadelesine desteğinin yolunu aşabilmeli, en geniş öğrenci kitlesiyle bağlanabilmelidir.

Bu mücadele çizgisinde yüründükçe özerk, demokratik üniversite mücadelesi güçlenecek ve demokrasi mücadelesinin gereksinim duyduğu güçlü bir demokratik öğrenci hareketi yaratmanın yolu da açılacaktır.

PARTİ ÇALIŞMALARININ HIZLANDIRILMASI İÇİN PARTİ İÇİ TARTIŞMA

Parti içi tartışmanın sonuçları üzerine
FAC YÖRE SEKRETERİ ZİYA GÜLER YOLDAŞ İLE SÖYLEŞİ

Soru: Parti içi tartışma ne gibi sorunları ortaya çıkardı? Bunların içinde örgütsel çalışmalarımızın en zayıf yanını gösteren ana sorun nedir?

Yanıt: F.Almanya'da bütün parti örgütlerinin, tek tek yoldaşlarımızın ve hatta uzun zamandır partiyle bağı kopmuş olan bazı yoldaşların parti içi tartışmaya katılma koşulları yaratıldı. Her komünist kendi sözünü söyleme hakkını güvenceli bir ortamda kullandı. Canlı bir tartışma süreci yaşadık.

Bu tartışma süreci aynı zamanda parti örgütlerimizin, tek tek yoldaşlarımızın sorunları bilince çıkarmalarına önemli katkıda bulundu. Zaten daha 1981 yılından itibaren ve özellikle de Ulusal Konferans yılında, çeşitli düzeyde yapılan tartışmalar, parti içi yaşamı ve onun temelinde yükselen pratik faaliyetlerimizi etkileyen sorunları ortaya çıkarmıştı.

Bu sorunlar ideolojik-politik ayrılıklardan kaynaklanan sorunlar değildir. Yani, partimizin birliğini bozucu karakter taşımıyorlar. Bizim tek tek komünistler ve bir bütün olarak partinin gelişmişlik düzeyiyle bağlıdırlar. Ve elbette ki, nesnel koşullardaki ani değişiklikler de onların ortaya çıkmasında etken olmuştur.

Bu sorunları başlıca üç grupta toplayabiliriz:

Birincisi, örgütsel ve yapısal sorunlardır. Temel parti örgütlerinden Yöre Komitesi' ne kadar bütün parti komitelerinin örgütlenme biçimlerini içeriyor bu sorunlar. Uzmanlaşamama, koordinasyon eksikliği, etki alanının darlığı büyük ölçüde bu sorundan kaynaklanıyor.

İkinci grup sorunlar, parti içi yaşamla ilgilidir. Yoldaşlar arası ilişkileri, örgüt toplantılarını, komünistlerin hak ve görevlerini, organ ve örgütler arası ilişkileri, denetimi vb. içeriyor.

Ve nihayet üçüncü grup sorunlar, basın yayın faaliyetleri de içinde, ideolojik çalışmalarla ilgili sorunlardır. Ajitasyon propagandadaki eksiklikler, parti içi eğitim sorunu, yayınların değerlendirilmemesi ve dağıtımında karşılaşılan sorunlar gibi...

Bütün bu sorunlar içerisinde, canlı bir parti içi yaşamın koşullarını hazırlayacak, dinamik bir yönlendirici faaliyeti, yoldaşlarda ve parti örgütlerinde **politik inisiyatifi** geliştirecek parti örgüt yapısıyla ilgili sorunların çözümü öne çıkmıştır. Biz diğer sorunların giderilmesinde çözümleyici önem taşıdığına inandığımız sorun olarak, parti örgütümüzün yapılanma sorununu görmekteyiz. Az önce de değindiğim gibi, daha öncelerden kendini hissettiren bu sorun, yaşadığımız parti içi tartışmayla artık bilince çıkmıştır.

Soru: Bu sorunların çözümü için ivedi olarak ne gibi önlemler alıyorsunuz? Örneğin SK'lerinin ve hücrelerin politik aktifliğini arttırmak için ne yapılmalı?

Yanıt: Sorunlarımızın bilince çıkmasında parti içi tartışma umduğumuzdan da yararlı oldu. Bunun yanısıra somut çözüm önerileri yapan yoldaşlarımız da var. Ne ki, kökleri uzun yıllara dayanan bu sorunların çözümü bugünden yarına, olmayacak. Parti örgütümüzün güç ve olanaklarını da hesaba katarak gerçekçi hedeflerimiz olacak. Kısa vadede, ivedilikle, orta ve uzun vadede çözülebilecek olanlar var. İvedilikle üzerine gidilmesi gereken sorun şudur: Parti örgütümüzü yapı itibarıyle öylesi düzenlemeliyiz ki, organ ve örgütlerden oluşan bu yapı canlı bir organizma gibi çalışsın. Yöre Komitesi'nden başlayarak, SK'leri ve hücrelere kadar uzanan bir düzenleme gerekiyor. Burada amacımız, tek tek yoldaşlarımızın, parti hücrelerinin ve SK'lerinin politik aktifliklerini artırmak, yaratıcı ve inisiyatifli çalışma koşullarını yaratmaktır. İşlevsiz tek bir yoldaş, tek bir bağ kopukluğu, hareketsiz ve "lüks" örgüt ya da aparat kalmamalıdır. Partimizin tüm potansiyelini yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya harekete geçirebilecek bir sistem oluşturmalıyız. Bu arada geçmiş acı deneyimleri de hatırlamakta ve hatırlatmakta yarar görüyorum. Parti içinde tek kalan yoldaşlarımıza bağlantılı olarak, örgüt kurmak için örgüt kurma yanlışlığını tekrarlamamalıyız.

Bu anlamda önümüzde duran görev; insana göre iş sorununu çözümleme görevidir.

Ancak altını çizmekte yarar var ki, çözümleyici karakter taşıyan bu tür önlemler herşeyi belirlemeyecektir. Belirleyici olan, canlı bir parti içi yaşamın olmasıdır. Bu ise, süreç içerisinde kazanılacak bir şeydir. Ben ivedilikle alınması gereken önlemlerin neler olduğuna yanıt veriyorum. Parti Yöre Komitesi'nin nicel ve nitel bakımdan güçlendirilmesi, SK'lerinin yeniden düzenlenmesi, her yoldaşın parti örgütüyle bağı ve somut bir çalışma alanı olması, organ ve örgütler arasındaki sıkı işbirliğinin sağlanması bu önlemlerden bazılarıdır.

Bu konularda somut bir plan ortaya çıkarma hazırlığı içerisindeyiz ve en kısa zamanda bunu parti yönetimimize sunacağız.

Soru: Parti içi tartışmayı, bundan böyle bir parti yaşamı normu yapmaktan söz ediyoruz. Tartışma, partinin politik eylemlerinin dışa açılmasını ve bağlaşıklarla ilişkilerini olumsuz etkiliyor mu?

Yanıt: Kesinlikle hayır! Böylesi olumsuz bir etki ortaya çıksaydı, parti içi tartışma daha sonuçlanmadan dumura uğrar, partiyi yaralardı. Tartışmanın temel amaçlarından biri, parti faaliyetinin dışa yönelikliğini sağlamaktı zaten. İçe yönelik, kapalı bir faaliyetin ne anlama geleceğini Kutlu yoldaş özlü bir şekilde ifade etmiştir: "Keskin sirke küpüne zarar verir."

Biz açık tartışmayı, bu olumlu deneyimi bundan sonra da geliştirerek sürdüreceğiz. Parti içi tartışmaya katılan tüm yoldaşlarımızın ortak iradesi de böyle yansıdı. Diğer yandan, parti içi tartışmanın öznel niyetlerimizden bağımsız, nesnel bir gereklilik olduğu da şimdi hepimiz tarafından daha net görülüyor. Yoldaşların kendilerine güvenleri arttı. Parti içi tartışma kararı alan parti yönetiminin ve bu tartışmaları yöneten yoldaşlarımızın samimiyeti parti yönetimine duyulan güveni daha da pekiştirdi.

Parti içi tartışmanın, sizin de daha önce vurguladığınız gibi "parti birliğini yeni bir düzeyde kurmak" amacı doğrultusunda olumlu bir adım attık. Bu bizim pratik eylemlerimize yansıyacaktır, yansımıştır. Kendinden emin, kendi içinde birliğini pekiştirmiş, açık sözlü, özü sözü doğru bir bağlaşık kimin işine gelmez. Açıklık, parti içi demokrasi nefesinin partinin bütün hücrelerine yayılması girişimimiz, gördük ki, partinin pratik faaliyetlerinin, bağlaşıklarımızla ilişkilerimiz de içinde nitelikçe bir üst düzeye yükselmesine hizmet ediyor. Bu dar çıkarların ötesinde bir kazanımdır. Partinin politik eylemleri barış ve demokratik yenilenme hareketi içindir, halkımız içindir. Biz barış ve demokrasi hareketinin başarısı için daha güvenilir bir bağlaşık olmak yönünde dışımızdaki dost çevrelerin eleştirilerine açığız ve onlardan öğrenmeye çalışacağız. Bu çizgiyi sürdüreceğiz.

➔

ATILIM'A ULAŞAN TUTANAK VE MEKTUPLARIN LİSTESİ:

Zeynep Onur-FAC
FAC, Şafak Parti Örgütü 1. ve 2. tartışma tutanağı
FAC, Şafak Parti Örgütü Gençlik Hücresi 1. ve. 2. tartışma tutanağı
FAC, Şafak Parti Örgütü Yığın Örgütü Hücresi tartışma tutanağı
FAC, Şafak Parti Örgütü Mahalle Hücresi tartışma tutanağı
Emine Amasyalı-FAC
Hakkı Güçlü-FAC
FAC, Çelik Parti Örgütü'nün izinden dönen bir yoldaşın da katıldığı toplantı tartışma tutanağı
FAC, Çelik Parti Örgütü'nün genişletilmiş toplantı tartışma tutanağı
Cemile Baş-FAC
Hasan Bayram-Paris
Zafer Eğilmez-Stuttgart
Ürün Doğdu-FAC
Özgür Ortam-FAC
Fatma-Fransa
Bıra-Krefeld/FAC
Ali Özer-FAC
Fatma-Danimarka
Stuttgart Semt Komitesi adına bir mektup
Paris parti sekreterinin mektubu
Abdo
Y.Acar - Fransa
Danimarka parti örgütü tartışma tutanakları
FAC YK'ne bağlı eğitim bürosu tartışma tutanağı
İ.Direnç - Brüksel

Soru: Parti içi tartışmada bize acı gelse de cesaretle sorunlarımızı tüm kamuoyu önünde ortaya serdik. Elbette partimize karşı dış güçler bizim kendimizi eleştirmemizden yararlanacaklardır. Tartışma partimizin otoritesini sarsıyor mu?

Yanıt: 67 yıllık parti tarihimizde, parti içi sorunları ilk kez böyle herkesin gözü önünde tartışıyoruz. Sorunlarımızı kendi kabuğumuz içinde tuttuğumuz dönemde bize hiç dokunulmadı mı? Tekrar belirtmek istiyorum, biz sorunları açıkça tartışıyorsak bu, eksikliklerden arınmak ve güçlü bir Komünist Partisi yaratmak içindir. Çünkü ülkemizin, halkımızın güçlü bir Komünist Partisi'ne ihtiyacı var. Elbette, eksikliklerimizden yararlanmaya çalışacak olanlar vardır. Ama bunlar toplumda azınlıkta olanlardır. Bu bizi korkutmuyor.

Asıl korkulacak şey şudur: Sorun ve eksiklikler açıkça ortaya koyulmuş, herkese duyurulmuş ama çözüm yönünde hâlâ hareketsiz kalıyorsak o zaman partinin otoritesi sarsılır. Şimdi herkes bize bakıyor ve değişik gözle bakıyor. Dost da var, düşman da. Demek ki, şimdi parti içinde her düzeyde daha bir sorumlulukla davranmamız gerekiyor.

Yıllardır bizi uğraştıran bir sorun vardır. Dedikodu sorunu. Yani partiyi ilgilendiren ve parti içinde tartışılması gereken sorunların parti dışında, kapalı kapılar ardında konuşulması, yayılması. Sorunlar parti dışında ve gizli tartışıldığından o zaman yanıt verme olanağımız da olmuyordu. Ama şimdi durum değişiktir. Herkes, her türlü sorunu açık tartışma olanağına sahip. Parti içinde kimsenin "ağzına ot tıkanmıyor" ve Merkez Organ'da bile düşünceler dile getirilebiliyor. Bu durum, dedikodu ortamını daraltma ve bize kabul etmediğimiz görüşleri açıkça eleştirme olanaklarını veriyor. Bu olanağı kullanmayıp, hâlâ sağda solda dedikodu peşinde koşanlar olursa, böylelerinin iyi niyetli olmadıkları açığa çıkacak ve her komünistin onların yakasına yapışma hakkı kendiliğinden ortaya çıkacaktır.

Soru: Parti içi tartışmanın sonuçta parti içi demokrasiyi genişletmesi amaçlanmıştı. Bu yolda adım atılabildi mi? Örgütte yeni bir cesaret verici ortam doğdu mu? Tartışma ve parti içi demokrasi parti disiplinini zayıflattı mı?

Yanıt: Politik Büro'muzun genişletilmiş toplantısının ardından parti içi tartışma kararının alınması, başlangıçta bizi epeyce düşündürmüştü. Partimizde böylesi bir deney ilk kez yaşanacaktı. Deneyim eksikliğine ve parti kadrolarının psikolojik olarak böyle bir tartışmaya hazır olup olmadıklarına çok kafa yorduk.

Parti içi tartışmanın amaca yönelikliğini sağlamak da başlı başına bir sorundu. Hem özgür bir tartışma ortamı yaratılacaktı ve hem de bu, amaca yönelik olacaktı. Elimizdeki tek silah, yoldaşlar arasındaki karşılıklı güven ortamı ve komünizme inançtı. Özellikle parti yönetiminin kararlı tutumu hepimize cesaret verdi.

Biz teorik olarak demokrasinin gelişmede önemli bir manivela olduğunu kabul etmekle birlikte, pratikte onun kazanımlarını henüz yaşamamıştık. Parti içi demokrasinin genişletilmesinin disiplini zayıflatacağı, önü alınmaz tartışmalara yol açacağı, parti yaşamında konspiratif açıklara neden olacağı türden kuşkularımız vardı. Fakat yaşadığımız bu süreç, kesinlikle söyleyebiliriz ki, bu kuşkuların ne kadar yersiz olduğunu bize gösterdi. Bu deney bizim cesaretimizi daha da arttırdı. Parti içinde demokrasinin genişletilmesi çabalarımızı sürdüreceğiz.

Böylece parti içi demokrasinin tamamen yerleştiği iddiasında olmadığımızı söylemiş oluyoruz. Daha henüz işin başındayız. Tartışmalarda eksik kalan yanlar var. Parti içi demokrasi anlayışımız da gelişmelidir. Örneğin, eleştiri konusunda ustalaşmak gerekiyor. Kişiliği değil işi eleştirmeliyiz. Özeleştirinin tamamlayıcı bir öge olduğunu kavramalıyız. Parti içi demokrasi sadece yönetimden, yöneticilerden kaynaklanan eksikliklerin ortaya konması değil, parti yönetiminin parti üyelerinden görevlerini daha tam yapmalarını istemek hakkını da içeriyor. Tartışmalarda ton farklılıkları olabilir. Ama sonuçta eleştiren de, eleştirilen de yumruk gibi kenetlenebilmelidir.

Ayrıca gördüğüm bir eksikliğe daha dikkat çekmek istiyorum. Tartışmalarda eksiklikler ortaya açıkça konduktan sonra, çözüm hep "yukarıdan" beklenmemeli. Eksikliği ortaya koyan yoldaşın çözüme bizzat talip olması da (çözüm yönünde fikir üretmesi) demokrasinin bir gereğidir. Bunu henüz başaramıyoruz.

Bütün bunların sonucu olarak, parti içi tartışmanın tüm yoldaşları moral bakımdan güçlendirdiğini ve partide disiplini zayıflatmak bir yana, daha da arttırdığını söylemeliyim. Bu kazanım, tartışmaya katılan ve kendi sözlerini söyleme hakkını kullanan bütün yoldaşlarımızın ortak başarısıdır.

Soru: Parti içi tartışma boyunca MK Organı Atılım kadroların kürsüsü olabildi mi? Atılım'ın eleştirileri açıkça yayınlanmasının parti içinde moral bozucu bir ortam yarattığı söylenebilir mi? Tam tersine, bunun partimizin kendisine duyduğu güvenin bir kanıtı olduğu söylenebilir mi?

Yanıt: Tartışma boyunca bize ulaşan mektupları ve tutanakları bir seçime tabi tutmadan Atılım redaksiyonuna ulaştırdık. Atılım'ın adresine gönderilen mektuplar da oldu. Biz Atılım'ın tartışma sürecindeki tutumunu ve doğrultusunu onaylamaktayız. Zaten YK'miz Atılım redaksiyonunda bizzat temsil edilmiş ve düşüncesine başvurulmuştur.

Tartışmalarda Atılım'ın kendisine ulaşan eleştiri mektuplarını açıkça yayınlaması elbette tartışma konusu oldu. Bunların haksız eleştiriler olduğunu savunan yoldaşlar, bu tutumu kınadılar. (Bence de gelen eleştiri mektuplarının bir bölümü gerçekleri tam çıplaklığıyla yansıtmıyor) Fakat benim kanımca, böylesi bir tutum tartışmanın mantığına uygundur. Tersi tek yanlı olurdu. Asıl eksiklik, Atılım'ın yayın politikasında değil, yanlış bulunan görüşlerin bizzat yoldaşlar tarafından yanıtlanmayışıdır. Atılım'ın yanlış görüşlerin, haksız eleştirilerin kürsüsü olacağı yönünde bir düşünce yoktur. Aksine, biz tartışmanın amacına uygun, doğru görüşlerin, yani, partiyi daha ileriye götürmeye hizmet edecek düşüncelerin Atılım tarafından destek göreceğine inanıyoruz. Yeter ki bunlar iletilsin. Böylece tartışmanın eksik kalan bir yanını da ortaya çıkartmış oluyoruz: Partiyi sürükleyen partinin dayanağı olan militan kadrolarımızın büyük çoğunluğu hâlâ sorunlara, yanlış görüşlere ve uygulamalara, eleştirel yaklaşımda tereddüt duymakta, Marks'ın deyimiyle, eleştiri hakkının eleştireni de eleştirme hakkı olduğunu unutmaktadırlar.

Soru: PB'nun TIP'le birlik eşiğinde böyle bir parti içi tartışma açması olumlu sonuç doğurdu mu?

Yanıt: Bilindiği gibi, bu tartışma bizim açımızdan TBKP Program ve Tüzük tartışmasının ön aşamasıydı. Bunu iki yönlü değerlendirebiliriz. **Birincisi;** bu tartışma ile geliştirmeye çalıştığımız parti içi demokrasi bilebildiğimiz kadar yeni tüzüğümüzde önemli bir yer tutuyor. Ve biz parti içi tartışma sürecini tamamlarken bu sürecin gerçek anlamda tamamlanmadığını, parti içi demokrasinin gereklerini çalışma stilimiz düzeyine yükseltmeyi amaçladığımızı belirtmiştik. Tartışmamız bu anlamda iyi bir başlangıç oldu.

Ikincisi; TBKP program taslağı, yeni düşünce tarzının ülkemiz koşullarının da ifadesidir. Politik Büromuz ise parti içi tartışma kararını parti faaliyetimizin nesnel gelişmelere yeteri kadar yanıt vermemesi nedeniyle açmıştı. Tartışmamız bu anlamda da, yeni program taslağını kavramaya ve onun yaşama geçirilmesine uygun faaliyeti geliştirmeye yönelik iyi bir hazırlık oldu. Çünkü yeni program taslağımızın bize yüklediği zor görevleri eski yaklaşım ve çalışma tarzımızla çözmemiz mümkün değildir.

Bu nedenlerden yola çıkarak TIP'le birliğin eşiğinde böyle bir tartışma süreci yaşamamız, sonuçları itibarı ile olumlu olmuştur.

FAC orta bölge sonuç toplantısından bir tartışma

Federal Almanya parti örgütünün sonuç toplantılarından biri olan Orta Bölge toplantısı, diğer tartışma toplantılarında olduğu gibi farklı görüşlerin dile getirildiği bir toplantı oldu.

Toplantıda, "parti durgun değildi, durağan hale getirildi" diye söze başlayan bir yoldaş, konuşmasını, "partide örgütsel işleyiş ya yoktur ya da işleniyor" diye sürdürdü ve "parti yaşamı organlarla canlılık kazanır, değilse kişisellik ve keyfilik egemen olacaktır." dedi. Yoldaş görüşlerini kendi örneğinden yola çıkarak açtı ve "Ben 30 aydır kendisiyle organ ilişkisi olmayan bir yoldaşınızım. Son görevimden beri bekliyorum. Kasıt var mı? Olabilir" dedi. Denetim eksikliği, parti içi demokrasi ve kadro politikası konularında görüşlerini ve eleştirilerini belirten yoldaş, daha sonra somut olarak bu görüşlerini, 5. Kongre hazırlıkları ve gerçekleştirilme biçimiyle bağladı. Yoldaş şunları söyledi: "Sıradan üyelerin yüzde 80'i 5. Kongre haberini bir gazeteden öğrendi. Niye bir kısım insanın 5. Kongre'den haberi oluyor, diğer bir kısmının olmuyor? Sınıf farkı mı var partide? Bu eğer gizlilikse; bu gizlilik parti gövdesine ve tabanına karşıdır. Ulusal Konferans sürecinde, tezler tartışmasında da böyle oldu. Tezler ile ilgili görüşler ne oranda iletildi partiye? Bunlar da gösteriyor ki, partinin politik hattı örgüt tarafından değil, tepe tarafından üretilmektedir."

Benzer görüşleri savunan diğer bir yoldaş, "3 yıl bağsız kalan bir yoldaşınızım" diye başladığı konuşmasında, durgunluğun baş nedenini organsal işleyişin olmaması olarak değerlendirdiğini belirterek, kadro politikasındaki keyfilik, yanlış disiplin anlayışı, denetim yetersizliği sorunlarına değindi. Yapılan yanlışlar konusunda özeleştiri yapılması gerektiğini savunan yoldaş, "Örneğin Federal Almanya'da bütün durgunluğun sorumlusu gerçekten Yöre Komitesi midir? Atılım'da FAC YK günah keçisi haline getirilmiştir. YK eksikliğin tek nedeni midir? MK ve PB'nun payı nedir? Bunlar ortaya konmalı" dedi.

Aynı yoldaş yazılı olarak ilettiği görüş-

Arkası 13. sayfada

FRANSA PARTİ ÖRGÜTÜ PARTİ İÇİ TARTIŞMA SONUÇ TOPLANTILARI

Fransa'da parti içi tartışmalar doğu bölgesinde ve Paris'te yapılan iki genişletilmiş toplantı ile tamamlandı.

Fransa Doğu bölgesi genişletilmiş toplantısını MK adına toplantıya katılan yoldaş kısa bir konuşmayla açtı. Konuşmasında Fransa'da yapılan tartışmanın verimli bir şekilde tamamlandığını belirten yoldaş tartışmanın tarihsel bir önem taşıdığını vurguladı. Önümüze koyduğumuz hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için ilk iş, iyi bir parti içi yaşam sağlamaktır dedi. Tartışmada sorunun yalnızca hataları saptamak olmadığını, bunun yanı sıra bu sorunların üstesinden nasıl geleceğimiz konusunda da söz söylemek gerektiğini belirtti. Kollektif çalışmada yetersizliği, disiplinsizliği, eleştiri-özeleştiride çekingen tutum almayı saptamak boynumuzun borcudur, ama burada durmamalıyız diye konuştu. MK adına toplantıya katılan yoldaş sözlerini şöyle sürdürdü: "Batı Avrupa'ya ilişkin tezler henüz tamamlanamadı. Batı Avrupa'daki çalışmalarımızda politik doğrultumuz henüz belirgin olmadığı için bir durgunluk sözkonusudur. Büyüklerimiz bu işi bilir anlayışından kurtulmak gerekiyor. Tezler sizlerin katkılarınız yeterli ölçüde olmadığı için tamamlanamadı. Partinin hedefi her yoldaşı, her sempatizanı partinin politikasını birlikte oluşturma noktasına getirmektir. Komünist Partisi'nde her zaman tartışma yapılmaz. Bu bugün son buluyor. Şimdi burada yanlış ya da doğru ne varsa masanın üzerine koymalıyız.

Tartışmaların geneli üzerine görüş geliştiren yoldaşlar, ortaya konulan soruların genelleştirilememesi üzerinde durdular. "Toplantılarda, diye konuştu bir yoldaş, her şey doğruymuş ama bir kaç kişi yüzünden işler iyi yürümüyormuş izleniminin gerçeği yansıtmaz." Tartışmalarda daha çok yoldaşlar arasındaki sorunların ön plana çıktığını, durgunluğun temel nedenlerinin yeterince gündem konusu yapılamadığını, sorumlu yoldaşlar da dahil bunun henüz başarılamadığını öne sürdü.

Fransa Doğu bölgesi tartışmalarında Batı Avrupa'da legal olanaklardan yararlanma sorunları üzerinde genişçe duruldu. Batı Avrupa'da partinin belirli ölçüde açık faaliyet yürütmesi gerektiği üzerinde genel bir fikir birliği ortaya çıktı. Bu konunun sorunlu yanlarına değinildi. Kimi yoldaşlar parti birimlerinin daha geniş olması gerektiğini savundular. Parti tüzüğünün Batı Avrupa' daki faaliyetleri tam kapsayamadığı ileri sürüldü.

Yığın örgütü parti ilişkileri üzerinde de bir çok ,yoldaş durdular. Yığın örgütü çalışmalarında etkinliği olan bir yoldaş şöyle dedi: "Parti yığın çalışmasında biz yanlışlık yaptık. Yığın örgütünün yapamayacağını biz parti olarak ona yaptırdık. Parti Fransa'da yığın örgütünü nasıl destekliyorsa başka bir göçmen işçi örgütünü de aynı şekilde desteklemeli. Bu genişlikte bakabilirsek yığın parti çalışmasını ayırabiliriz. Biz parti olarak legal olanakları iyi değerlendirmeliyiz. Yığın örgütünü paravan örgüt olmaktan çıkartmalıyız."

Üst örgütlerle alt birimler arasındaki ilişkiler üzerinde de duruldu. Toplantıda konuşan yoldaşlar MK üyelerinin de katıldığı geniş katılımlı toplantılar düzenlenmesi dileğinde bulundular. Bunun üyelerin parti politikasının oluşmasına katılımının etkin bir yolu olabileceği belirtildi. Yönetici yoldaşların öneri ve direktifleri doğrultusunda eylemler yürütüldüğünü ama yönetici yoldaşların daha önce üyelerin görüşlerini almaları halinde daha az hata yapılacağı vurgulandı. Kimi zaman gizliliğin anlamsızlaştığı öne sürüldü.

Bağlı olarak denetim sorunu tartışıldı. Bir yoldaş denetim sorununun MK'dan aşağıya kadar birlikte ele alınması gerektiğini savundu. En alt birimden en üst birime kadar seçim yolunun tutulması ile denetimin daha etkin gerçekleştirilebileceğini öne sürdü. Bir diğer yoldaş, seçim ilkesinin Avrupa'da rayına oturtulması gerektiğini belirtti. "Burada, dedi, hepimiz birbirimizi tanıyoruz, neden çekinelim, Avrupa için birbirini tanıma tanımama sorunu yoktur. Onun için sorumluları seçimle iş başına getirmeliyiz". Iç tartışmalarımızın biri hareketsizliğe yöneltmemesi gerektiği tartışmada bir kaç kez dile getirildi.

Tartışmada parti içinde kadın yoldaşların etkinliğinin artması bunun yollarının açılması gereği üzerinde de bir çok yoldaş durdular. Kadın yoldaşların kadınlar arasında çalışmasının önemi yanı sıra, partinin tüm faaliyetlerine ilgilerinin artırılmasının da gerektiği belirtildi.

Toplantı sonunda kapanış konuşmasını yapan MK üyesi yoldaş, kollektif tartışmanın yararı üzerinde durdu. Şimdi artık, dedi, değişik görüşlere kendimizi alıştırmalıyız, böylelikle sağlıklı sentezlere varabiliriz. Yoldaş artık bizim dışımızda da yapılan doğru şeyleri görebiliyoruz aynı şekilde kendi yaptıklarımızın eksikliğini yanlışlığını teslim edebiliyoruz" diye konuştu. MK üyelerinin de katıldığı geniş katılımlı toplantılar düzenlenmesi isteğini MK'ya ileteceğini belirterek toplantıyı kapattı.

Paris ve çevresinin sonuç toplantısı

Paris ve çevresinde yaşayan partililerin katıldığı tartışma toplantısı da geniş bir katılımla yapıldı. Tartışmayı açan yoldaş, Politik Büro genelgesi uyarınca tartışmanın yürütüleceğini açıkladı ve "parti yaşamını canlandırma ve parti içi demokrasiyi güçlendirme amaçları taşıyoruz" dedi. Toplantıyı yöneten yoldaş ise konuşmasına eski tarz çalışmanın henüz üstesinden gelinemediğini henüz bireyciliğin, tembelliğin, eleştiriyi bastırma eğilimin altedilemediğini, ama bunların karamsar bir tablo da yaratamadığını belirterek başladı. "İçimizde değişik düşünceler taşıyan yoldaşlar vardır, çalışmalarımızı kılı kırk yararak değerlendiren kadrolar var, bu partimizin geleceği için güvencedir" diye konuştu. Tartışmada herkesin kendisini MK yerine koyarak tartışmaya katılması gerektiğini belirtti.

Daha sonra kimi yoldaşlar kendi deneyimlerinden yola çıkarak, parti içi yaşamın kimi sorunlarına değindiler. Tekli ilişki, uzun süre parti ile bağ kuramamak, görevsiz kalmak vb. sorunlar açıklıkla dile getirildi.

Bir yoldaş şunları söyledi: "Yoldaş eski tarz çalışmanın sürdüğünü söyledi. Biz soruların etrafından dolaşamayız, eğer öyle yaparsak, sıradan bir toplantı yapmış oluruz. Yönetim bugüne kadar olan çalışmayı bir raporla bu toplantıya sunmalıydı. Tartışma sırasında kimi yoldaşlar özel yaşamlarını bile dile getirdiler. Ama ana halka nerede? Hataların kaynağı nerede? Sorumluluk ve görev dağıtımında eksiklikler ve yanlışlar vardır."

Bir diğer yoldaş şunları belirtti: "Bu tartışmalar durup dururken ortaya çıkmadı. Dünya hızla değişiyor, yaşam dinamizmle dolu. TKP önüne ağır görevler koydu. Öteyandan duraganlık var. Demek ki eski tarzda çalışmamak gerekiyor."

Bir diğer yoldaş ise durgunluk değil tıkanıklık sözkonusudur diyerek söze başladı. Sorumluluğun yönetici yoldaşlarda olduğunu öne sürdü.

"Tartışma partinin önümüze koyduğu amaçlarla yakından bağlıdır." diye söze başlayan bir yoldaş ise şu görüşleri geliştirdi. "Önümüzdeki amaçlardan kopuk bir tartışma yararlı olmuyor. Partimiz önüne demokrasiyi kazanma görevini koydu. Demokratik geleneklerin zayıf olduğu demokrasinin olmadığı bir ülkede TKP önüne böyle bir amaç koydu. Parti içi yaşamdan ve demokrasiden söz ediyorsak, ülkemizdeki demokratik gelenek zayıflığını da hesaba katmalıyız. Türkiye tarihi baskılar tarihidir. TKP ve özgür düşünce yıllarca yasak altında tutuldu. Biz sekterliği toplumsal olarak yaşıyoruz. Parti içinde sekterliğin topluma kadar uzanan ve oradan gelen yanlarını görmemiz gerekiyor. Sekterlik yaşama duragan bakmaktır. Türkiye'ye demokrasi diyorsak, biz kendi içimizde demokrasiyi ve demokratik gelenekleri yerleştirmeliyiz." Yoldaş konuşmasında, bu tartışmanın program tartışmasıyla birlikte yapılmasının daha iyi olacağı görüşünü de savundu.

Yoldaşlar konuşmalarında MK ile birlikte çalışmanın önemine sık sık değindiler. Bir yoldaş "Avrupa'da yaşıyor olmanın avantajlarını iyi değerlendirmek gerektiğini" savundu. "Sanat ve teknolojinin göbeğinde yaşıyoruz, buranın olanaklarından ne kadar yararlanıyoruz" diye sordu. Bunun gelecek açısından önemini vurguladı.

Kimi yoldaşlar, partinin Batı Avrupa'da legal olanaklardan daha çok yararlanması gerektiğini belirttiler, az sayıda partiliyi bir araya getiren yöntemler yerine, daha geniş yapıların kurulması gerektiğini bir yoldaş öne sürdü.

Bir yoldaş şu görüşleri dile getirdi: "Durgunluk durup dururken ortaya çıkmadı. Eleştirilerimizi ileriye dönük yapalım. 85'ten beri yeni anlayıştan sözediyoruz. Ama yöneticiler de dahil kimse bu politikayı tam olarak kavrayamadı. Yeniliği ve açıklığı tam kavramamız gerekiyor.

Batı Avrupa'da yöneticilerin seçimle işbaşına gelmesi gerektiği de toplantıda kimi yoldaşlar tarafından savunuldu. Partide planlı programlı çalışmanın önemi üzerinde duran yoldaşlar bu türden programların hazırlanmasına tüm üyelerin katılması gerektiğini belirttiler. Bir yoldaş bu konuyla bağlı olarak şunları söyledi: "Programlı planlı çalışma için yeterince gayret göstermiyoruz. Yıllık aylık programlarımız yok. Parti üyeleri böyle programların hazırlanması için katkıda bulunmuyorlar. Kimi zaman ise iş yapmış olmak için iş yapıyoruz. Yapay örgütler kuruyoruz." Aynı yoldaş şunları da sözlerine ekledi. "Aydınlara yeni bir tarzda ve sağlam bir kültür politikasıyla yaklaşmalıyız. Görüşlerimizi açıklıkla dile getirirsek aydınlara güven verebiliriz. Örgüt somut işlere göre esnek yapılar kurmayı bilmelidir. Aydınları katı şemalar içinde çalışmaya zorlayamayız."

Paris bölgesi sonuç tartışması yönetici yoldaşın şu sözleriyle tamamlandı: Bu toplantıya katılan yoldaşlar, TKP'nin önüne koyduğu görevlerin üstesinden gelebilecek kadrolara sahip olduğunu kanıtlıyorlar. TKP görevlerini yerine getirecektir.

İsveç Parti Örgütü tartışmalarından

TKP MERKEZ KOMİTESİNE,

Yöre komitemizde tüm yoldaşların ve sempatizanların katıldığı toplantı ve tartışmanın ilk örneği 1984 yılında yapılandır. Ulusal konferans tartışmaları sırasında parti faaliyetlerini tartışmak üzere bu tür toplantıların ilerde de yapılması benimsenmişti. Bu yılın nisan-mayıs aylarında bu amaçla çalışma alanlarında toplantılar yapıldı. Daha sonra ise tüm yoldaşların ve sempatizanların katıldığı ve bizce açıklık yolunda önemli bir adım olan geniş bir toplantı gerçekleştirildi. Ve sonuçları parti örgütüne bildirildi.

Polit Büro'nun genişletilmiş toplantısından sonra partideki "Politik durgunluk"un nedenleri ve nasıl aşılacağı konusundaki şimdiki tartışmalar ise önce birimlerde daha sonra ise her bir çalışma alanında ayrı ayrı yapıldı. Her alan ve birim tartışmalarına tüm alanların sorumlusu yoldaşlar da katıldı. Burada amaç her bir çalışma alanında parti örgütünün tüm faaliyetlerinin tartışılmasını sağlamaktı. Ayrıca tekli ilişki içindeki yoldaşların görüşlerine de başvuruldu.

Bugün hepimiz önümüzdeki sorunları çözmek için yeni bir anlayışla çalışmamız gerektiğinden, parti içi demokrasinin geliştirilmesinden söz ediyoruz. Yenilenmeyi boş bir slogan haline getirmemek, onun önümüze çıkan **gerçekten yeni olan sorunları** çözmek için ihtiyacımız olan **devrimci** özde bir bakış açısı olduğunu unutmamak gerekiyor. Yenilenmenin böyle bir işlev görmesi için bugün tartıştığımız sorunlara eskiden nasıl cevap verdiğimizi, çözüm için saptadığımız tesbitlerimizi ne derece yaşama geçirdiğimizi ve bunların nerede artık güçsüz kaldıklarını ortaya çıkarmak gerekir. Üretilmiş politikalar ancak böyle bir bağlantı içinde geliştirilebilir. Bu süreçte cevap vermemiz gereken ikinci soru ise bu yolda partimizin zor dönemlerini de dikkate alarak hangi güce basacağımızdır. V.I. Lenin Parti Merkez Komitesi'nin 11. Kongre'ye sunulan politik raporu üzerinde yapılan tartışmaların sonuçlarını değerlendirirken ilkesel önemdeki şu görüşü belirtmiştir. "Şimdiye kadar dağılıp giden tüm devrimci partiler kendilerini beğendikleri, **güçlerinin nerede olduğunu göremedikleri** ve eksiklikleri üzerine konuşmaktan korktukları için dağılıp gitmişlerdir."

Dışa açılma ya da Lenin'in 80 yıl önce ifade ettiği "Toplumun tüm katlarında" çalışma anlayışı tartışılan temel noktalardan birisidir. Bu ise esas olarak çalışma tarzı ile ilgili bir sorundur. Bunu yapabilmek ise bir yanıyla buna uygun yapılanmaya diğer yanıyla bu katlara yönelik somut politikalara sahip olmaya bağlıdır. Yapılanma sorunu ile ilgili olarak M.Suphi 100. Yıl Tezleri'nde "Şematik örgüt anlayışının dışına çıkılamadı, Leninci bir partide olması gereken farklı ve karmaşık örgütsel yapılar, uzmanlık dalları kurulamadı" deniyor. (Sayfa 122). Yine aynı belgede "Batı Avrupa'da başarılı bir çalışma için, parti örgütsel yapısı **kendine özgü** biçimler almak zorundadır." denilmektedir. (Sayfa 127)

Şimdi Merkez Komitemizin bu tesbitten bu yana nasıl yapılanmalar oluşturduğunu ve bunların hangi noktalarda pratiğin sınavından geçemediğini sormamız gerekiyor. Eğer oluşturulamadı ise başarılı bir parti çalışmasının zorunlu bir şartını yerine getirmeden bunu beklemeye hakkımız var mı? Ancak sorun uygun yapılanmayı bulmakla bitmiyor. Burjuva güçler, aydınlar, dinsel çevreler ve benzeri gibi çeşitli çevrelerin her birine ilişkin somut politikalara sahip miyiz? M.K. ve parti basını yöre örgütlerini perspektifini açmada nasıl bir rol oynadı? Bize göre M.K. ve parti basını bu noktada politika olarak "bu güçlerle iş birliği yapmak gerekir" diyen bir düzeyde kaldı. Yerel kimi örgütlerin basından izlediğimiz kadarıyla, çabaları ise bütünsel somut politikanın oluşumuna yetmemiştir. Uygun yapılanma ve üretilmiş politikalarla M.K.'ni yönlendirmesi doğrultusunda yaşamın içine girmeden politikayı geliştirmek ve dolayısıyla dışa açılmak (İstenilen ölçüde) mümkün değildir.

Devrimci sol güçlerle bağlaşıklık ve solu bir çekim merkezi haline getirmek istiyoruz. Bizim de içinde bulunduğumuz solbirlik oluştu. Ve bir de politik mücadele programı hazırladı. Yerel komiteler kuruldu, ayrıca ortak gazete çıkarıldı. Gazete ortak anlayışla yayınlanan bir gazete olmaktan çok, herkesin kendi görüşü doğrultusunda yazdığı bir organ oldu. Sol-Birlik programını asgari düzeyde gerçekleştirebildik, yani sol güçlerin birliği konusunda ciddi gelişmeler olduğunu söyleyemeyiz. Ve sorun "Yeni Bakış" arıyoruz. Hepimiz dost olmalıyız, birbirimizin örgütlerine gidip gelmeliyiz diyoruz. Böyle olunca sorunun çözümünün önündeki engel ağırlıklı olarak öznel oluyor. Dost olma, tartışabilmek genel olarak insan ilişkilerine girer ve hiçbir komünistin buna hayır demesi ya da bunun ön yargıların giderilmesindeki önemini yatsıması beklenemez. Ve böyle bir tutum, bırakalım sol güçleri tüm insan ilişkileri için geçerlidir. Bizce sol güçlerin birliği gibi çok önemli bir sorunu, dost olmayı teori ve politika katına çıkararak çözmeye çalışmak sonuç vermez. Burada temel sorun, güncel politika geliştirmede sol güçlerdeki zayıflıktır. Sol güçler ile gerek güncel politika konusunda olsun gerekse sosyalizmi kurmak konusunda olsun aramızdaki fark giderek açılmaktadır. Bizce sorun politiktir ve politik olarak çözümlenebilir.

Eylem birliği ile ilgili sorunlarda komünist partisinin rolü ve komünistlerin bağımsız politikalarını yaymaları, bunun sonucu olarak güç almaları sorunları partimizde nasıl anlaşılmaktadır? Bu soruya M.K.'miz net bir cevap vermelidir. Bize göre Komünist Partisi'nin rolünü pasif bir katılımcı olarak yorumlayan anlayışlar parti basınımızda ve partimizde vardır. Komünist hareketin tarihi, komünistlerin bağımsız güçlerini oluşturma ve politikalarını yayma konusunda tereddüte düştükleri her yerde telafisi on yılları alan yıkıntılarla karşılaştıklarını göstermektedir. Ülkemizin geleceğini güvence altına almak için işçi sınıfımızın hegemon olmasına ve güçlü bir komünist partisine ihtiyacımız vardır. Bunu sağlamak şüphesiz mücadele içinde olur. Ancak bunu istemek ve böyle bir anlayışı birlik politikasının karşısına koymamak gerekir.

Politik durgunluk, parti faaliyeti ile politikası arasındaki çelişki olarak tanımlandı. Sorunları çözmek ve çözüme herkesi katmak için daha fazla demokrasiye ihtiyacımız olduğu saptandı ve demokrasi geliştiriliyor. Bir parti faaliyetinden söz ediyor isek, demokrasinin işleyişi ve geliştirilmesi sorunlarını, kadro, üye, faaliyetin yürütüldüğü nesnel ortam ve komünist partisinin ilkeleri bağlamında ele almalıyız. Batı Avrupa'da kimi örgütlerimiz (Bizim örgütümüz de dahil) her biri farklı gerekçelerle yurtdışına çıkarılmış bulunan politik göçmenlerden oluşmaktadır. Kimimiz de kendimiz ile ilgili kaygılar önplana geçmiş, ülkeye yönelik heyecan ve komünist mücadelenin olmazsa olmaz koşulu, özveri zayıflamıştır. Bu gerçek, "Batı Avrupa koşullarının olumsuz etkisi de önemlidir. Tekelci burjuvazinin güçlü ideolojik etkisi, reformizmin güçlü konumları, ..." (M.S. Tezleri Sayfa 126) Saptaması ile birlikte ele alındığında, bugün B.Avrupa'da yaşadığımız sorunlarda nasıl bir pay sahibidir? Bu soruya başta M.K.'miz olmak üzere hepimiz net cevap vermeliyiz. Bu nesnel olduğunu saptamak bakımından önemlidir.

"Diğer yandan parti üyeliği özveri konusunda komünist yarışma alanı olmalıdır. Parti yaşamı eğer özveri temeline dayanmazsa **yoldaşlık ilişkileri sağlamlaşamaz,** parti disiplini çelikleşemez. Biçimsel parti üyeliği ile gerçek partililik arasındaki farkın ölçütü bilinç yüksekliği ve özveridir." (M.S. Tez. Sayfa 130) hemen söylemek gerekir ki, her parti üyesi eşit derecede özveri göstermelidir gibi mutlak eşitlikçi anlayışta değiliz. Biçimsel parti üyesinden de, özverisi sınırlı da olsa olanakları ölçüsünde iş ve katkı yapan, kendindeki eksikliklerinin nedenlerini başka yerde aramayan, bunu dürüstçe koyan, parti birliği ve otoritesine zarar vermeyen, görüşlerini parti platformlarında ifade eden ve komünist partisi ile yürümek isteyen üyeyi anlamıyoruz. Tersine militan kadronun etrafında böyle bir kuşak olmazsa iyi bir parti çalışmasından söz etmek mümkün değildir. "Partiye bağlılık disiplinin özüdür... ...Bundan böyle partimiz en ufak disiplinsizliğin parti birliği ve otoritesine zarar veren her tutumun acımasız düşmanı olmalıdır." (M.S. Tezler) Biz gerçekten böylesi tutumların acımasız düşmanı olabildik mi? Yoksa böylesi tutumların sahipleri ya da bizce biçimsel parti üyeleri olanlara ilişkin tutumda ikircimli mi davrandık? Ve şimdi biçimsel parti üyeleri konumunda olanlar demokratik bir tartışma ortamında sorunları nasıl tartışıyorlar? Ünlü bir hikaye vardır. Kurt kuzuyu yemeye karar vermiştir. Kuzu nehrin kenarında su içiyor. Kurt kuzuya "Sen benim suyumu bulandırıyorsun." der. Kuzu ise "Aman kurt kardeş ben nehrin alt başından su içiyorum nasıl olur da senin suyunu bulandırabilirim?" diye yanıtlar. Kurt ise onu bunu anlamam seni yiyeceğim der ve kuzunun üzerine atlar. İşte parti içinde yürüyen tartışmalarda az da olsa kimi yoldaşların tutumu budur.

Parti içi yaşamın bir normu olarak parti içi demokrasiyi geliştirmek canlı bir parti yaşamı için gereklidir. Ancak bu komünist partisinin temel işleyiş kuralı olan demokratik merkeziyetçilik dikkate alınmadan işletilebilir mi? Ve yine parti içi demokrasi daha fazla sorumluluk ve disiplini gerektirir. Eğer böyle olmazsa herkesin konuş-





tuğu ve ortak bir irade birliğinin olmadığı, karar almanın ve uygulamanın zorlaştığı bir yapı ile karşılaşmak bizi şaşırtmamalıdır.

Yöre Komitemiz, bir çalışma alanında çıkan uyumsuzluğu çözmek ve partinin politik amaçlarına uygun düşmeyen bir çalışmaya katılmama kararı aldı. Bir yoldaş "bu kararı almadan bize sormalıydınız" diye soruyor. Kendisine gelişme ile ilgili Yöre Komitesi adına bilgi verilen bir başka yoldaş ise, tam bir yargıç tavrı ile "Konuyu bir de **diğer tarafa** sormalıyım." diyebiliyor. Şimdi sormak gerekiyor; M.K.'mizin çıkardığı genelge, tartışma sürecini doğru yönlendirmede yeterli bir işlev görebilmiş midir? Atılım, Yol ve Amaç bu anlamda yeterli ve doğru bir faaliyet yürütmüşler midir? Yoksa faaliyetlerinde bu tutumlara kapı aralayan yerler var mıdır?

Yöremizde yürütülen tartışmalarda gerek tartışmanın amacı, gerekse yürütümünde kimi eksiklikler oldu. Kimi yoldaşlarımız tartışmanın amacı ile hiç ilgisi olmayan ve uzun süredir yinelenen kimi konuları tekrar tekrar tüm platformlara taşıdılar. Yöre Komitesi tartışmanın amacına uygun olarak tartışma düzeyini yükselttiğinde bunlar sorun olmaktan çıkmaktadır. Ancak kanıtlanmamış, kendini haklı çıkarmayı temel alan veya çözülmüş kimi iddialar tekrar tekrar gündeme geldiğinde ise yöre komitemizde de kimi zaman gerginlikler doğmuş, bu ise tartışmada birbirine cevap veren bir görüntünün doğmasına yol açmıştır. Böyle olunca bazı temel sorunlar ve çözümüne ilişkin gerek Yöre Komitesi'nin gerekse militanın görüşlerinin gölgelenmesi gibi bir görüntü doğmuştur.

Nedenleri anlaşılabilir olsa da bu bir eksikliktir.

Parti faaliyetlerimizdeki eksiklikleri tam saptamak amacıyla yoldaşlara "Ne kadar yayın dağıtıyorsun", "Toplantılarınız düzenli oluyor mu?", "Sol örgütlerin tabanıyla ilişkileriniz ne düzeyde?", "Göçmen örgütleri ve yöneticileri ile diyaloglarınız nasıl?" v.b. gibi çeşitli sorular yöneltildi. Bu kimi yoldaşlarda "Bütün eksikliklerin sorumlusu taban mıdır?" gibi endişelere yolaçtı. Oysa sorun M.K. ile Yöre Komitesi ile, tabanı ile bir çalışma tarzını tartışmaktı ve ana halkayı yakalamaktı.

Nerede olursa olsun komünist partisinin her üyesinin faaliyeti partinin faaliyetidir. Ve özellikle eksiklikler partinin sorunlarıdır ve parti bunları çözmek zorundadır. Yöre Komitemiz bakımından çıkarılması gereken sonuç, bizim kafamızda açık olan şeylerin herkesin kafasında aynı derecede açık olmadığıdır. Bu bakımdan sorunları formüle ederken amacı ile nedeni ile ve bu amacın, nedenin dışında başka bir biçimde yorumlanmasına olanak vermemek gerekir. Bu yapılmasına rağmen kimi sorunlar yine öznel amaçlar için kullanılacaktır. Ancak bunu nesnel olarak açığa çıkarmanın da başkaca güvenilir yolu yoktur.

Tartışma sonuçları bakımından komitemizin önemli gördüğü kimi somut eksiklik ve eğilimleri şöyle sıralamak mümkündür.

– Parti üyeleri düne oranla daha açık konuşuyorlar. Özellikle militanlar "Partiyi koruma adına suşma" yanılgısından sıyrılma örnekleri verdiler. Şüphesiz bu doğrultuda alınacak uzun bir yolumuz var.

– Eleştirinin partililiği, nesnelliği, sorumlulukla bağlılığı ve yapıcılığı ilkelerinin tüm yoldaşlarca benimsendiği söylenemez. Bu az da olsa kimi yoldaşların sorunları kişileştirmesinde yansıyor.

– Maddi ve politik faaliyet anlamında ciddi bir özveri düşüklüğünden söz edilebilir.

– Denetim açısından Yöre Komitemizden kaynaklanan eksiklikler var. Enformasyon akışının düzenliliği ve işlerin ısrarlı takipçisi olmada kimi zayıflıklar olduğu ortaya çıktı. Sürümcemede kalan, ya da istenildiği gibi sonuçlanmamış işlerin bir yanıyla bu zayıflıkla bağlı olduğu görülüyor.

– Yöre Komitemizin kadroların değerlendirilmesi ve istihdamı konusunda yeterli düzeyde inceleyici davranamadığı gözlenmiştir.

– Tek tek parti üyelerimizin diğer sol örgütlerden kişilerle ilişkilerinin yok denilecek düzeyde zayıf olduğu ve yayınlarımızın dağıtımının sınırlı bir çevrede kaldığı daha bir açığa çıkmıştır.

– Parti örgütümüzde ciddi bir düşünce tembelliğinin varlığı görülmüştür.

– Sürekli içe dönük tartışmaların (Örgütümüzde Nisanda başladı) dışa dönük parti faaliyetlerinin hızlılığını önemli ölçüde etkilediği görülmüştür.

Parti içi tartışmalarda giderek öne çıkarılan yöneticilerin seçimle iş başına gelme-

Arkası 12. sayfada

Eleştiri ve öneriler saygıyla karşılanmalıdır

Stockholm'ün bir göçmen bölgesinde çalışma yapan bir temel örgütüz. Parti çalışmalarının hızlandırılması için açılan "parti içi tartışma" toplantılarını tamamladık.

İlk birim toplantımıza İsveç Parti Komitesi'nden iki yoldaşımız katıldı. Çalışmalarımız birbirimizden yoldaşlarımız tarafından aktarıldı ve değerlendirildi. Bölgemizdeki göçmen çalışmasında yığın bağları açısından olumlu gelişmeler vurgulandı. Bunun yanında partinin propagandasında eksik kalındığı belirtildi. Kişisel ve örgütsel eksiklikler belirlenmee çalışıldı.

İkinci olarak söz alan birimimizden diğer bir yoldaş da çalışmaları sürecinde, gelişen parti politikasını gönülden desteklediğini, ancak buradaki parti komitesinin bu politikaya uygun davranmadığını, bu politika ile örgütsel faaliyet ve uygulamalar arasında çelişki olduğunu söyledi. Bu çelişkinin özellikle bağlaşıklarla ilişki ve yığın çalışması konusunda ortaya çıktığını belirtti. Bu yönde samimi-dürüst eleştirilerinin olumsuz bir tavırla karşılandığını, kendisine güvensizlik gösterilmeye başlandığını ve bu noktadan başlayarak gelinen son altı aylık dönemde parti yaşamının en sıkıntılı dönemini yaşadığını söyledi. Bağlaşıklarla ilişki, eylem birliği, yığın çalışması ve Avrupa Tezleri konusunda İsveç çapında genel eğitim yapılması yolundaki önerilerinin ciddiye alınmadığını, cevaplanmadığını, oysa şimdi iki konunun tartışmalarda ölçüt alınması istendiğini vurguladı.

Parti komitesi üyesi yoldaşlar getirilen eleştirilere ve özellikle iki yoldaşımıza önyargılı yaklaşımlardır. Sözü geçen yoldaş, Merkez Komitesi ile İsveç Parti Komitesi arasında çelişki aramakla suçlayarak, bu işin çok tehlikeli olduğunu, başka güçlerin işini üstlenmek olduğunu, altında başka niyetler bulunduğunu söyleyerek hakaret edilmiştir.

Birim sekreteri yoldaşımız da, birimdeki diğer iki yoldaşın eleştiri ve görüşlerine katıldığını belirtmiştir. Bu yoldaşımıza karşı da; onun göçmen alanında kazandığı konumun kendi kişisel çalışma ve gayreti sonucu olmadığı söylenerek, çalışmaları küçümsenmiştir. Yoldaşımızca kendisinin görevini yapmanın huzuru içinde olduğunu bu konularda birbirimize karşı rahat olmamız gerektiğini söylemiş, buna rağmen toplantı gergin bir havayla sonuçlanmıştır.

Göçmen İşçi Alan Toplantısı olarak yapılan ikinci toplantımız da genelgedeki, "Yöre, il ve temel örgüt sekreterleri demokratik koşullarda bir tartışmanın pskolojik ortamını hazırlamaktan ve tartışmanın somut sonuçlara varmasından sorumludurlar" yaklaşımına ters bir tutum içinde parti komitesi üyesi yoldaşlarımız, bazı İsveç Parti Komitesi'ne eleştiri getiren yoldaşlarımıza birinci toplantıdaki gibi olumsuz bir tavır içine girmişlerdir. Tartışmaların birimlerde yapıldığını, şimdi işe yönelik öneri ve görüş getirmek gerektiği görüşü ile toplantıyı açmışlardır. Bir parti komitesi yöneticisi yoldaşımız konuşmasında, eleştirilere; şimdi herkes bağırıyor, çünkü esinti böyle. On toplantıdır aynı şey söyleniyor. Bozuk plak gibi tekrarlamanın ne faydası var, anlamsız, Vaktimize yazık işe dönük, parti politikasını geliştirecek biçimde tartışmalıyız. Beyin jimnastiği mi yapıyoruz ve bunun gibi ifadeleri de taşıyan bir konuşma ile cevap vermiştir. Diğer bir parti komitesi yöneticisi yoldaş ise, diğer eleştiri yapan ya da eleştirilere cevap veren yoldaşların konuşmalarını kesmiştir. Böylece eleştirinin önü tıkanmıştır. Somut sonuçlara varılması konusunda, tartışma sonuçlanmamıştır.

Eksiklerin, hataların hangi üyede, hangi birimde, Parti Komitesi'nde mi, komitenin hangi üyesinde, hangi alanda olduğu saptanmadan, "hatta-eksik hepimizde" genellemesiyle bağlanmak istemiştir. Bize göre İsveç'deki dayanışma çalışmalarında, göçmen örgütlenmesi ve kadın çalışmaları alanlarında ciddi sorunlar vardır. Partinin yeni politikası bu alanlarda somuta uygulanırken hata, eksik, olumsuz yaklaşımların sorumlusu İsveç Parti Komitesi'dir. Partinin demokratik örgütlerde temsili, genellikle bölge veya alandaki etkinliğinin ölçütü olarak yorumlanarak, partinin diğer sol güçlerle diyaloğu, bağlaşıklarıyla işbirliği olanağı, ortak noktaların öne çıkarılması, yığın içinde örnek çalışma biçimleri çıkarma hedeflerinin önüne koyulmuştur. Dar ve sekter bir tutumdur bu. Yeni politikanın yeterince kavranamadığının göstergeleridir.

Partinin bu yenilenme, demokratikleşme, açıklık politikasını tümüyle, tüm içeriğiyle destekliyoruz. Bu yeni anlayışı birer komünist olarak günlük parti yaşamımızdan komitemizin kollektif çalışmasına temel anlayış olarak kavrayıp, davranış biçimi haline getirmeyi önümüze hedef olarak koyduk. Son yaptığımız birim toplantımızda bu yazıyı birlikte kaleme aldık.. Bölgemizdeki yığın çalışmamızda, bağlaşık olabilecek güçleri-kişileri saptayıp bunlarla ilişkiyi ve ortak iş yapabileceğimiz konuları bulmayı hedefledik. Bulunduğumuz ülkede, Türkiye'deki seçimler için oy kullanma hakkı konusunda çeşitli propaganda ve eylem biçimleri bulmayı hedefliyoruz. Yayınlarımızın dağıtım sayısını arttırmaya, yığın çalışmamızın gelişme ölçütü olarak alacağız.

İsveç Güney Parti Birimi

PARTİDEKİ DURGUNLUK GÖRECELİ Mİ?

Merkez Komitesi 7. Plenumunun yaptığı partideki durgunluk saptamasına katılıyorum. Ancak bu konudaki tartışmanın çerçevesini çizen genelge, partideki durgunluğu "göreceli" olarak niteliyor. Çünkü genelgede, 5. Kongreden itibaren parti politikasının doğruluğu ve başarıları sayılmakta ve saptanan durgunluğun aslında partinin önüne koyduğu hedeflerle bugünkü çalışma temposu arasındaki açıklık olduğu belirtilmektedir. Bence bizzat bu genelgenin kendisi bir "yenilenme" anlayışına terstir. Gerçek bir yenilenme ancak varolan sorunları gerçekçi biçimde saptamak ve bunların nedenlerini araştırıp çözmekle olabilir.

12 Eylül'den bu yana geçen dönem partinin politikasında hızlı ve ani değişmelerle doludur. Önce "olumlu ve olumsuz kanatlardan oluşan" bir cunta değerlendirilmesi yapılmış, hatta "cuntayı alaşağı etme" sloganına karşı çıkılmış, 1981 yılında ise cunta "sağcı ve gerici" olarak nitelenmiştir. 1983 yılında cunta aniden faşist ilan edilmiştir. Buna karşılık 5. Kongrede benimsenen program, faşist nitelemesine uygun düşmeyen, oldukça kısıtlı bir ittifak anlayışı ve durum saptamasına göre çok ileri istemler getirmiştir. "Ulusal demokrasi" programı anti-emperyalist demokratik halk devriminin ilk adımı olarak saptanmış, böylece de fiilen faşizmden devrimle çıkış öngörülmüştür. 5. Kongrede benimsenen programın temel bir saptaması da artık Türkiye'de devrimin barışçı olanaklarının kalmadığı ve parlamentonun faşizmin kılıfı haline geldiğidir. Ancak kongre ertesinde faşizmden çıkış yolu olarak belirlenen halk direnişine yönelik propaganda çalışması yapılmamış, ve aradan daha bir yıl bile geçmeden erken seçim kampanyası açılmıştır. Bunu izleyen dönemde "demokrasinin genişletilmesi" talebinin yerini "demokrasinin kazanılması" almıştır. Parti programını derinleştirmek üzere düzenlendiği açıklanan ulusal konferansın tezleri ise programın ana hattına ters düşen ilkeler içermiştir. Konferans sürecinde parti hattında tam nereye oturtulacağı belirlenemeyen ulusal demokrasi programı MK'nin 7. Plenumunda 3 aşamalı bir devrim stratejisinin ilk stratejik aşaması olarak saptanmış, yeni program taslağında ise sosyalizme giden yolda tek stratejik aşama olarak benimsenmiştir. Işin önemli yanı, bütün bu politika değişikliklerinin yapılmasında bir önceki politikanın eksiklikleri, hataları, vb. belirtilmemiş, her yeni politika bir öncekinin doğal sonucu gibi yansıtılmış, yani her zaman doğru bir politika yürüttüğümüz söylenmiştir. Üstelik tüm bu değişiklikler hiçbir zaman parti içindeki tartışmaların sonucunda; yani kollektif bir biçimde yapılmamış, yukarıdan aşağı benimsenen kararlar olarak indirilmiştir.

Açıktır ki bu tutum sonucu önce partideki yoldaşların kafaları durgunlaşmıştır. Bir günden ertesi güne, alınmasına katılmadıkları ve yeterince temellendirilmemiş karar ve politikaları savunmak zorunda kalmıştır parti üyeleri. Bence durgunluğun bir nedeni olarak, parti içinde gerçek bir tartışma olmadan ve eskisinin gerekli değerlendirme ve eleştirmesi olmadan parti hattında yapılan hızlı değişmeler saptanabilir.

Durgunluğun ikinci bir nedeni illegal çalışma anlayışındaki hatalardır. Bence bu hatalar bazen olduğu gibi tek tek bazı parti örgüt ya da üyelerinin sırtına yüklenmemelidir. Bu yanlış anlayış bizzat partinin en üst kademelerinde var olmuştur ve var olmaya devam etmektedir. Böylesi bir konspirasyon anlayışının somut örneği 2 yıl önce parti merkezince çıkarılan ve Avrupa'daki göçmen kadroların birbiriyle görüşme ve yazışmalarını yasaklayan genelgedir.

Bu illegallik anlayışı öyle bir noktaya varmıştır ki, polisin bildiği, TKP üyesi olduğu için hapiste çürüyen yoldaşlara dayanışma yapmak bile "konspirasyonu ihlal" kapsamına girmiştir. Illegalitenin fetişleştirilmesi sonucu partinin yurt dışında olan kadroları yurt içi çalışmalardan tümüyle habersiz ve sonuç olarak da **ilgisiz** kalmışlardır.

Bir yandan partiyi korumak gerekçesiyle çok sayıda örgüt ve tek tek yoldaşlar işlevsiz bırakılmışlar, öte yanda ise parti merkez organlarının da dışında, legal yayınlarda söylenemeyecek hiçbir önemli içerik taşımayan "Proleter Istanbul" ve "İleri" gibi yayınlar çıkarılmıştır. Dağıtımı son derece kısıtlı kalan bu yayınlar uğruna onlarca yoldaş tehlikeye atılmış, kimi polisin eline düşmüştür.

Durgunluğun bir üçüncü, ama belki de en önemli, nedeni parti içi yaşamdır. Katılım demokrasi, azınlığın hakları, vb., özellikle son dönemde parti yığınlarında sık sık yer alan kavramlardır. Ama parti gerçekliği başkadır. Son 7 yıllık dönemi ele alırsak, bu süre içinde partide alabildiğine merkeziyetçi, dar tutumlar egemen olmuştur. Herhangi bir konuda parti politikası ya da merkezi uygulamalar konusunda farklı düşünenler adeta parti düşmanı ilan edilmişlerdir. Dahan bundan bir yıl önce bile "ne yapsak hoşnut olmayan mızmızlar" diye adlandırılan bu yoldaşlar, parti düşmanları ve polis ajanlarıyla aynı kaba konmuşlardır ("Atılım", 1.6.1986).

Böylesi tutumlar sonucunda devrimciliğinden, TKP'ye bağlılığından şüphe edilmeyecek birçok kadro parti dışına düşmüş bulunmaktadır. Parti içinde de önemli sayıda işlevsiz bırakılmış kadro bulunmaktadır. "Partiden atılma" uzun yıllar öylesine yakın bir tehdit olmuştur ki, birçok yoldaş da parti dışına düşmemek için görüşlerini belirtmemeyi tercih etmişlerdir.

Anahatlarıyla belirlemeye çalıştığım bu ve benzeri faktörlerin partide uzun süredir düşünsel ve eylemsel bir durgunluk yarattığı ve bu durgunluğun genelgede söylendiği gibi görece değil mutlak olduğu görüşündeyim.

Daha önce belirttiğim gibi bu durgunluğun aşılmasının ve gerçek bir yenileşmenin yolunu, geçmişin ciddi ve açık bir değerlendirmesinin yapılmasında, böylece eski hataların tekrarlanmasının önlenmesinde görüyorum. Bence olumlu yanları vurgulayıp, eksiklikleri genellemelerle geçiştirmek en büyük hata olacaktır. Ayrıca, olumlu yanlarımızı zaten hayat vurgulayacaktır.

Belirttiğim nedenlerle 6. Kongreye hazırlık döneminde,

1. Partinin hattında ve parti içi tutumlarda yapılan hata ve eksikliklerin **somut** olarak saptanmasını,
2. Bu hataların sorumlularının saptanmasını ve onların parti önünde hesap vermelerini,
3. Parti dışına düşürülen veya buna zorlanan tüm yoldaşlara tekrar partiye dönme çağrısında bulunulmasını ve bunu sağlamanın koşullarının yerine getirilmesini,
4. 6. Kongrenin (gizli oy, açık sayım esasına dayalı seçim dahil olmak üzere) gerçekten demokratik bir kongre olarak yapılması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını, öneriyorum.

Fidan Durukan-Danimarka

İsveç Parti Örgütü tartışmalarından

Başı 10. sayfada

si sorununa da değinmek istiyoruz. Genel olarak demokratik bir yöntem olan seçime karşı çıkmak komünistlerin işi değildir. Komünist parti yönetim organlarının çoğunluğun desteğine dayanması güçlü ve başarılı bir parti çalışması için şarttır. Ve seçimin bir çözüm olması için de, bu noktada eğer bir bulanıklık varsa onu gidermeye yönelinmelidir. Seçim sorununa "Söz konusu tartışmanın temeli yeni politik çizginin kavranması ve onun gerektirdiği ölçüde parti çalışmalarının hızlanması olmalıdır." (H.Kutlu 1 Temmuz 1987, Atılım Sayfa 1) ile birlikte alınarak cevap verilmelidir. Bunun için de konuyu biraz daha somutlamak gerekiyor. Merkez Komitemizden başlamak gerekirse, Merkez Komitemiz bugün gelişen sürecin öncüsü müdür, yoksa bu sürecin önünde engel midir? Bu süreç parti içinde onay görüyor mu? Bizce M.K. gelişen sürecin öncüsüdür ve parti örgütlerin onayına sahiptir. Yöre Komiteleri 12 Eylül'den bu yana M.K. tarafından geliştirilen süreci engelleyici bir rol mü oynamaktadır? Yoksa gelişmeleri anlamaya çalışarak, tartışarak M.K. ile uyumlu olmaya çaba mı göstermektedir. Sorunu bu somutlukta tartışmadan, seçimi çare olarak sunmak bizi sadece bir liberal konumuna indirir. Bizce illegal bir partide seçim olgusunu çok daha dikkatli bir biçimde ele almak zorunluluğu vardır.

Demokratik bir yöntemle demokrasiyi birbirine karıştırmak başka bir yanlıştır. M.S. Tezleri Sayfa 129 şöyle deniyor; "Demokratik merkeziyetçilik partinin temel örgüt ilkesidir. Bunun doğru kavranması ve titiz uygulanması zorunluluktur. Kimi zaman demokrasi yanının yalnız seçimlerle sınırlı anlaşıldığı oluyor. Bu yanlıştır. Demokrasi çok daha içeriklidir. Öncü kadroların günlük çalışmaları içinde partinin kararlarının ve politikasının oluşma sürecinde aktif katılması, parti çalışmalarını denetlemesidir."

Yenilenme süreçlerinde eskiye karşı sorumlu tutum komünist partisinin sürekliliği ve geleceği kazanmak bakımından yaşamsal öneme sahiptir. M.S. Tezleri'nde partinin gelişmesi değerlendirildikten sonra şöyle deniliyor. "Bu sonuçlar bugün partimizin üzerinde yükseldiği sağlam temeller yarını hazırlayacak dersler niteliğindedir. Partimizin kazanımlarıdır. Bu kazanımları, onları yok etmeye, gözlerden gizlemeye çalışan burjuvaziye, parti düşmanlarına karşı korumak bu kazanımlar için özverili bir savaşım veren tüm üyelerin görevidir." (Sayfa 118) Biz öyle inanıyoruz ki içinde bulunduğumuz koşullarda M.K. ve parti basınının tutumu bu nu göstereceği dikkat belirleyici olacaktır. Çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

İSVEÇ
YÖRE KOMİTESİ

DEĞİŞİK BİR TARTIŞMA ÜSLUBU MU GELİŞİYOR?

Özellikle 5. Kongre çalışmalarından beri, parti üyeleri parti politikasının oluşturulmasına aktif katkıda bulunuyorlar. Belgelerin hazırlanması sırasında çok çeşitli toplantılar aracılığı ile parti üyeleri fikirlerini belirttiler, önerilerini geliştirdiler. Sonuçta, parti üyelerinin katılımıyla 5. Kongre parti belgeleri ortaya çıktı. Ulusal Konferans bu sürece olumlu katkılar yaptı. Parti üyeleri Ulusal Konferans çalışmalarına, az da olsa, bir deneyimle katıldılar. Sonuçta "Barış ve Ulusal Demokrasi Programı" ortaya çıktı.

Parti örgütümüz açısından, PB'nun açtığı, parti çalışmalarının hızlandırılması ve parti yaşamının iyileştirilmesine ilişkin tartışmalarda, daha da deneyimli olunmasından dolayı, daha iyi sonuçlar elde edilmesi beklentisi doğaldı. Ancak hiç de öyle olmadı. Parti örgütümüzün toplantısı pek çok yanıyla iyi geçmedi.

Sekreter yoldaş toplantıyı açış konuşmasında, parti örgütümüzün yığın bağlarını başa alarak inceledi. Sonra sırasıyla; yığın örgütlerindeki çalışmaları, bağlaşıklarımızla ilişkilerimizi ve parti yaşamımızı ele alarak, her bir konu ile ilgili eksikliklere, hatalara ve giderilme yollarına işaret etti. Toplantımızın PB Genelgesi doğrultusunda gelişmesi gerekliliğini belirtti.

Ne ki, bu konuşmadan sonra yapılan, hemen hemen tüm konuşmalarda, örgütümüzün çalışmalarıyla ilgili sorunlar ele alınmadı. Hiçbir yoldaş kendi çalışmasını, iyi-kötü tüm yönleriyle, değerlendirmeye çalışmadı. Ancak parti birimlerinde ortaya çıkan ve temelinde kişisel sürtüşmelerin yeraldığı, şikayetler dile getirildi. Şikayet diyorum çünkü, çalışmanın tamamı ele alınmadığından söylenenler belirli kişilerin eksikliklerini saymak biçiminde şikayetlenme sınırını aşamadı.

Diğer yandan bazı yoldaşlar, hiçbir parti örgütümüzün çalışmalarına uğramadan, genel yaklaşımlarda bulundular. Bu genel yaklaşımlarda 1980'den bu yana parti politikası, parti çalışmaları değerlendirilmesi yapılıp, karamsar sonuçlara varıldı. Hatta yer yer temelsiz doğru olmayan görüşler ileri sürüldü. Parti belgelerinde yeralmış pek çok görüş, saptama görmezlikten gelindi. Bu arada gerek parti içi demokrasi gerekse parti disiplini ile ilgili şaşırtıcı, yanlış görüşler dile getirildi. Parti politikası, partinin durumu dile getirilirken "hayrete mucip" bir rahatlıkla, kolaylıkla yapılamayacak nitelemeler yapıldı. Tüm bunların yanında toplantının havasını gerginleştirecek bir üslup kullanıldı.

İşte özetle bu noktalardan çıkarak, kendi kendime soruyorum; "değişik bir tartışma üslubu mu gelişiyor?" Değişik çünkü, asıl konuyu tartışmıyor. Değişik çünkü, tanıtlanması mümkün olmayan subjektif bir inatla ileri sürülen düşünceler bunlar. Ayrıca dile getirilen bu yaklaşımlarda, örgütsel birlik kaygısı zaman zaman ortadan yokoluveriyor. Bu nedenle, bunlara "farklı görüşlerin" dile gelmesi demek mümkün değil.

Tartışmalarımız sırasında sık sık ele alınan güven konusu aslında bu yaklaşımlarda bulunan yoldaşları yakından ilgilendiriyor. Çünkü onların yaklaşımlarına dikkatle bakıldığında partiye, partinin üyelerine, partinin yadsınmaz gelişmesine olan güvensizliklerini hemen görmek olanaklı. Bu yaklaşımlar parti politikasıyla, parti çalışmalarıyla ilgili pek çok şeyi bir anda reddettiği için, ciddi bir moralsizliği de içinde taşıyor. Yanısıra, yukarda da değindiğim gibi, parti içi demokrasi, parti disiplini, Lenin'ci parti ilkeleri ile ilgili olarak yaklaşımlar, ne yazık ki zaman zaman, burjuvazinin bu konulardaki yaklaşımları ile büyük bir benzerlik gösteriyor. Bunların toplantımızdaki örneklerinden biri olarak, "gönüllü birlik -bu tam doğru-, gönüllü disiplin -bu tam yanlış-" gibi bir yaklaşımı belirtmek isterim.

Tartışmalarımızın verimli, sonuç alıcı olabilmesi elbette hepimizin ideolojik-teorik düzeyi ile yakından ilgilidir. Parti belgelerinin dikkatle ele alınmış ve kavranabilmiş olması toplantılar sırasında yapılan yaklaşımların ayırt edilebilmesini kolaylaştıracaktır: Hangisi farklı düşüncedir, hangisi değildir? Parti örgütümüzün ideolojik-teorik düzeyi açısından zorluklarımızın olduğu hepimizce bilinen birşey. Böylesi bir ortamda derin bir sübjektivizmle, olmaması gereken bir rahatlıkla ve yer yer gergin bir biçimde dile getirilen düşüncelerin, yoldaşlar üzerindeki etkisi önemle gözönünde tutulmalıdır. Hele hele bu görüşlere karşı görüşler ileri süren yoldaşların görüşlerini "partiyi savunma" olarak ele alıp eleştirmek hepten anlaşılmaz bir biçim olarak ortaya çıkıyor.

Partiyi savunuyor olmak nasıl eleştiriye uğrar? Nedir burada yanlış olan? Her partili partisinin kararlaştırılmış politikasını, görüşlerini elbette savunur. Böylesi bir yaklaşım da "değişik bir tartışma üslubu"nun diğer bir yanını oluşturuyor.

Bu toplantımızdan ben şu dersleri çıkarıyorum:

· Toplantılara ciddi bir hazırlıkla katılınmalıdır.

· Parti üyesi olarak tüm sorumlulukların bilincinde olunmalıdır.

· Geliştirilmesi söz konusu olan bu tartışma üslubu hızla ortadan kaldırılmalıdır. "Tartışma çekişmek demek değildir." Her tartışma varolanı geliştirmelidir, yaratıcı olmalıdır, yıkıcı değil. Yeni bir politik kültür buna inanmış, uygulamaya koymuş parti üyelerince yaygınlaştırılabilir.

Kadriye Ayel-Danimarka

FAC orta bölge sonuç toplantısından bir tartışma

Başı 8. sayfada

lerinde de: "Parti politikası konusundaki arayışların daha öncelere, 5. Kongre'nin hemen sonrasına uzandığını söylemek mümkün; ama parti içi yaşamın yenileşmesi ve parti içi demokrasinin gelişmesine yapılan vurgu -merkez ne zaman düşünmüş olursa olsun- partiye Ulusal Konferans sonrasında, ama daha şiddetli olarak 1987 yazı başında yansımıştır. O günden bu güne süre içinde, çok sayıda ve somut örneklerle kanıtlayabileceğim şöyle bir gözlenim var: Parti yaşamına ilişkin "yenilenme" anlayışı, PB üyeleri dahil yönetici yoldaşların çok büyük bir bölümü için de yenidir. Yani SBKP örneğinde gördüğümüz gibi, eski tarz çalışma ve düşünce biçimlerini reddeden farkı ve yeni bir kadronun iş başına geçmesi yerine, TKP'de, yönetimdeki kadro yeni düşünce tarzını benimsemeye çalışmaktadır. Bu da tabii her zaman firesiz ve kolay olmamaktadır. Zaman zaman giyilmeye çalışılan yeni elbisenin eski vücuda pek uymadığı da görülmektedir.

Taze bir örnek de 15 Eylül tarihli Atılım'da çıkan Doğan Dinç imzalı yazı -ki bu imza Atılım'ın sık rastlandığımız temel imzalarındandır, yani herhangi bir üye mektubu değildir bu. Halk deyişiyle "bu ne perhiz bu ne lahana turşusu" dedirtiyor bu yazı. Yazıdan çıkan anlam, özetle: "Parti düşmanları, kara yüzlüler, kötü niyetliler konuşuyorlar. Konuşmasınlar dersek iyi partilileri de engellemiş oluruz. Bırakın konuşsunlar. Ama esas partililer konuşup onları susturmalı." Buradaki parti düşmanlarının, kara yüzlülerin kimler olduğunu anlamak çok güç. Daha doğrusu yoruma bağlı. Parti içi tartışmaya parti dışından kimse katılmadığına göre, söz konusu düşmanlar da parti içinde. Ama kimler bunlar, ölçüsü ne? Eski alışkanlıkların, en küçük eleştiriyi kuşkuyla karşılamaya alışmış partiliye, içinde yaşadığımız tartışma ortamında sesini yükseltip köklü eleştiri getirenleri kara yüzlülükle suçlamak için yakılmış yeşil ışık değil de nedir bu yazı? Hem "yenileşiyoruz" diyeceğiz, hem de aba altından sopa göstereceğiz! Bu olmaz... Olur da inandırıcı olmaz... Tabii ki Atılım bu çok önemli ve çok nazik tartışma ortamında yönlendirici görev yapmak zorundadır. Ama yönlendirmek ürkütmek değildir." diyordu.

Toplantıda sözalan bir çok yoldaş bu görüşlerin büyük bir bölümüne karşı çıktılar. Bir yoldaş, "Herşeyden önce böylesi geniş ve tartışmalı bir toplantı partinin üyelere, üyelerin partiye güveninin sonucudur. Partide demokratikleşme yalnızca bugünün sorunu değildir. 5. Kongre öncesi görüşlerimizi iletebildiğimizi biz burada rahatlıkla söyleyebiliyoruz." dedi. Bir başka yoldaş açıklık ve yenilenmenin çok da yeni olmadığına değinerek, "1981 MK Plenumu'ndan beri partimiz bu konuda yol alıyor. 5. Kongre en zorlu koşullarda, çok yönlü saldırılar altında, o koşullarda olabilecek en demokratik biçimde gerçekleşti. Biz Kongre belgelerini tartıştık ve görüşlerimizi söyledik. O aşamadan sonra da her komünistin görevi parti politikasını yaşama geçirmek oluyor" dedi.

Bir başka yoldaş da, parti içi demokrasinin genişletilmesinin ve açıklık ve eleştiri ortamının parti yaşamında estirdiği temiz havanın parti faaliyetinin amaca yönelik olarak hızlandırılmasındaki belirleyici önemine değindi. Bu koşulların sağlanmasında belli güvenceler yaratılmış olduğuna dikkat çeken yoldaş, 5. Kongre'den bu yana partimizde demokratikleşme artan bir eğridir. Parti bugün emin ellerdedir. Bugün farklı görüşleri savunabiliyorsak, acımasızca eleştiri yapabiliyorsak bunu koşullarının sağlanmış olmasındandır" dedi.

Benzer görüşleri savunan yoldaşlar daha sonra parti içi tartışmanın parti yaşamında ve parti faaliyetinde yeni bir canlanma yarattığını dile getirdiler ve MK'nin inisiyatifiyle başlatılan parti içi tartışmadan her parti örgütünün ve tek tek parti üyelerinin kendi alanlarına ilişkin somut sonuçlar çıkarmaları gerektiğini söylediler.

PARTİ İÇİ TARTIŞMANIN ÖĞRETTİKLERİ (II)

● Doğan DİNÇ

"Yaşam sanatçının bütün günahlarını bağışlayabilir, bir günahı dışında; zamanın ruhuna ihanet etmek." Rus şairi Aleksandr Blok, kendi çağının ruhuna ihanet etmediği için sözleri hala yol gösterici. Her çağ için anlamlı sözler söyleyebilmek her halde ancak zamanın ruhunu iyi kavrayabilmeye, kürekleri tersine çekmeye çabalamamaya bağlıdır. Büyük dalganın yaratıcıları, tarihin aktif yapıcıları arasında yer almaktan başka bir yolu yoktur zamanın ruhuna ihanet etmemenin.

Bizim parti içi tartışmamızın içeriğinin de şimdi dünyamızda esen yeni rüzgarlarla yelkenlerimizi doldurduğumuz için zenginleştiğini, anlam kazandığını düşünüyorum ben. Herhangi bir zamanda, herhangi bir partinin, kimi parti içi sorunları çözmek için açtığı bir tartışma değil bizim tartışmamız. Gerçi henüz tartışanların sözlerinde, yazılarında, bu tam olarak ortaya çıkmadı, açıklıkla kendini göstermedi, hatta kimi zaman, "basit bir taklitçinin beceriksiz tavrına mı benziyor halimiz" diye düşündüğümüz de oluyor, ama yine de bizi hızlandıran yelkenlerimize doldurduğumuz yeni rüzgarlardır.

Burada sorun, çağın gereklerine onun ilerleme dinamiklerine şimdi bir hız veren, gecikmenin ağır sorumluluğunu büyük çapta kendi sırtına yüklenmiş olanlara, bütün gücümüz, kuvvetimizle katılıp katılmayacağımız sorunudur. Geçmişte ağır aksak gidişten, bu gidişin yavaşlığının, sorunlarının pek farkına varmadan büyük bir coşku duyuyorduk. Inancımızın bizi bir parça körleştirdiğini kabul etmeli. Ama aynı inancımızın, şimdi çağın bilgisi ve yükselen bilincimizle daha da güçlenmesi ve bizi her türlü kuşkudan kurtarması gerekiyor.

Bizim Sovyet komünistlerinin dünyayı bir kez daha sarsan eylem ve çabaları karşısındaki tutumumuzu anlamaya yanaşmayanlar bize kaba küfürle dolu satırlarla yanıt vermeye kalkıştılar. Bizim için "onlar" dediler, "Sovyetler Birliği'nde ne olursa onu alkışlarlar." Biz ise şimdi bu türden sözlerden hiç ama hiç etkilenmeyeceğimiz bir düzeye yükseliyoruz.

Bizim parti içi tartışmamızın sonuçlarına anlam kazandıracak olan işte budur.

Glasnost - Perestroyka

Biz tartışmanın sonuçlanmasından sonra nasıl bir partinin üyeleri olacağız? Sözünü söylemekten sakınan, gördüğü yanlışı, hatayı, aksaklığı kendi haline bırakan, yaratıcı fikirlerin oluşması için her eylemi, her hareketi beynimizde yeni kıvılcımlar çaktıran bir eyleme bir harekete dönüştürmeye çalışanlara dudak büken üyelerimi olacağız partimizin. Biz böyle olursak partimiz de bizim gibi olacaktır. Biz suskun üyeler olursak Komünist Partisi de demokrasinin pek gelişemediği bir parti olarak kalır. Bizim partimizin, bizim hareketimizin demokrasiye gereksinimi çok fazladır. Biz, yoksa kendi ülkemizde kendi toplumumuzda demokrasi kültürünün gelişmesine hizmet edemeyiz. Sol içindeki tartışmalar ise, demokrasinin kimi zaman çağın ve ülkenin koşullarının dışında kavranan ve bu nedenle tümüyle anlamsızlaşan biçimleri üzerine tartışmayı düşünür. Anlamsız sorular o zaman birbirini izler, "Siz hangi türden bir demokrasiden yanasınız, gerçekte siz burjuva demokrasisinin peşinden koşmuyor musunuz acaba, oysa biz doğrudan ya da aşamalı sosyalist demokrasi ya da halk demokrasisi istiyoruz vs. vs." Ya da tersi... Peki ama bu tartışma nasıl rayına oturtulabilir? Demokrasi kültürü üzerine verimli ve anlamlı bir tartışmaya boydan boya dalmaktan başka bir yol var mı?

Bizi buna esinlendiren, 70 yıldan bu yana yeryüzünde varolan demokrasilerin, en önemli ögeler bakımından en gelişkinini kurmuş olan Sovyet komünistlerinin kendi yaptıklarına, kıyasıya eleştirel bir gözle bakabilme cesaretini göstermeleridir. Onlar, "bize açıklık gerek" dediler. Glasnost sözü uluslararası bir söze dönüştü, her dilin sözlüğüne girmeye aday bir söz oldu.

Glasnost olmadan perestroyka olmaz.

İlerlemenin yenilenmenin yolu; soru soran, araştıran, memnun olmayan, daha iyisini, daha yenisini isteyen, yalnız istemekle yetinmeyen aynı zamanda bunun için elinden geleni yapan insanlarla açılabilir.

Sovyet ülkesi bu yolu tuttu, Sovyet komünistleri bu yolu tuttular. Biz neden bu yolu tutmayalım? Politikalarımızın Türkiye'yi etkileyebilmesi, sorunların çözümünde, ülkemizin yolunun açılmasında, halkın yoksulluğunun altedilmesinde, dünyamızın başına musallat olmuş sorunların çözülebilmesinde en büyük katkıyı, giderek çözümleyici katkıyı ve adımları atabilmemiz başka türlü mümkün olmaz.

Demokrasi bizim en fazla gereksinim duyduğumuz yaşam tarzıdır.

İlerleme, yenilenme, ilerletme ve yenileştirme bizim tarzımız, bizim misyonumuzdur.

Parti içi tartışmada, kişisel anlaşmazlıklardan ilkesel parti içi yaşam sorunlarına tıkanıklıklardan aktivitemizi geliştirme sorunlarına geçebildiğimiz ölçüde bu yolda güvenle ilerleyebiliriz.

Birbirimizi anlayabilirsek

Bir de birbirimizi anlayabilme sorunumuz var.

Küçümsenecek bir sorun değil bu.

Kimi zaman burnumuzun dikine tartıştığımız bir gerçektir. Anlamaya az, söylemeye çok fazla çaba harcadığımız zamanlar oluyor. Anlaşmak birbirimizi anlamak için değil, anlaşmamak için konuştuğumuz zamanlar oluyor. Maksadımızın üzüm yemek olmadığı zamanlar da var. Bir ölçüde doğal karşılanmalı. Açıklık bizim için de yeni bir şeydir. Ama artık parti içi tartışmanın sonuçlandığı bugünlerde bu türden eğilimler azalmalı, birbirini anlama çabası belirgin bir şekilde öne çıkmalı.

Arada bir anlaşmazlığın gülünç biçimleri de oluyor. Bir örneğini Ali Incesu ile ben Atılım sayfalarında verdik. Ben büyük bir rahatlıkla herkesin beni anlayacağından emin, parti içi tartışmaya ilişkin düşüncelerimi yazdım, özetle, **"susmaya değil konuşmaya ihtiyacımız var"** dedim, aklımca yoldaşlarımı konuşmaya, sorunları dile getirmeye teşvik etmeye çalıştım. Beceremediğim, Ali İncesu'nun "Partı İçi Tartışmanın Öğrettıklerinin Öğretemediği, Gereksiz Bir Yazı başlıklı yanıtı ile ortaya çıktı. Ali İncesu benim yazımın maksadının tam tersine hizmet ettiğini öne sürdü. Beceriksizliğimizin savunulacak yanı olmamalı, ama ben anlama ve anlatma çabasının birbirini tamamlayan çabalar olması gerektiği kanısındayım.

Kimi başka yoldaşların anlamak için değil, anlamamak için çaba harcamaları ise iyi niyetle tartışma uslubuna, adabına hiç de uygun düşmüyor.

Parti içi demokrasinin geliştirilmesi için doğru ya da yanlış, kendime göre önerilerde bulundum: Bunun için dedim, **birinci çare parti üyesinin konuşmasıdır, konuşmaya başlamasıdır.** Ali İncesu yoldaş parti üyelerinin bunun üstesinden geldiği kanısındadır. Bense bunun henüz yeterli düzeye çıkmadığını düşünüyorum. Bu nedenle de parti içi tartışmadan sonra, parti yaşamına sözünü hiç bir zaman sakınmamanın bir gelenek olarak kalmasını diliyorum. Parti üyelerinin bir kere yazmasını bir toplantıda konuşmasını yeterli bulamayız. **Benim beceriksizce yapmaya çalıştığım, parti içi demokrasinin geliştirilmesi için "parti düşmanı", "muhalif" vb. türünden bahanelerden kurtulmamızı, bu türden nedenler ileri sürerek, tartışmayı yavaşlatmamamızı önermekti.** Yazımın ilk paragraflarında tırnak içine aldığım bu sözleri sürekli tırnak içinde muhafaza etseydim belki de Ali Incesu yoldaşla daha kolay anlaşacaktık.

Önerdiğim ikinci çare iş yapmaktı. Burada üzerinde ısrarla durduğum, koşturmanın pek çok işi hızla becermenin yanı sıra düşünsel faaliyetin de iş, hem de sürekli bir iş sayılması gerektiğinin unutulmamasıydı. Düşünsel faaliyetle pratik işin, aynı parti üyesinde bulunması gereken özellikler olması gerektiğini savundum.

Üçüncü çare dediğim, konuşanı dinlemek, "iflah olmaz muhalif konuşuyor" deyip kulakları tıkamamaktı. Dördüncüsü ise bunca yılın durgunluğundan ve alışkanlıklarından sonra cesaret.

Farklı görüşleri savunan insanların anlaşamaması ortak bir senteze varamamaları tartışma için üzücü bir sonuç olur. Ama aynı kanıları paylaşanların anlaşamamaları, birbirlerini anlayamamaları bir parça gülünç oluyor. Buna da bir çare bulmalıyız.

Kendi payıma ben daha anlaşılır yazmak için çaba harcayacağım.

TKP'NİN SESİ RADYOSU

Saat	Metre	Dalga boyu
07	48,4 m,	6200 kHz
08	48,4 m,	6200 kHz
11	40,9 m,	7335 kHz
12	40,9 m,	7335 kHz
15	40,9 m,	7335 kHz
16	40,9 m,	7335 kHz
19	40,9 m,	7335 kHz
20	40,9 m,	7335 kHz
23	48,4 m,	6200 kHz
24	48,4 m,	6200 kHz

İLK HÜKÜMET

Başı 2. sayfada

mıza çıktı. Çoğunluk bakanlar kabinesinin eski şekline uygun bir yapı önerdi. Şimdi hatırladığım kadarıyla devrimin ilk günlerinde işleri başından aşkın olan ve bir telefondan öbürüne koşan Lenin, bu tartışmayı duydu ve geçerken söze şöyle karıştı: "Neden bu eski adları kullanalım, bunlardan artık bıktık. Ülkenin yönetimi için komisyonlar oluşturmamız gerekiyor. Bunlara komiserlik, ve bu komisyonların başkanlarına da Halk Komiserleri diyelim..."

Bu tür edebi anılar konusunda hep dikkatli olmak gerekir. "Şimdi hatırladığım kadarıyla ... tam bir telefondan öbürüne koşarken bu tartışmayı duydu ve söze karıştı.." Yeterli sayıda iskemlenin bile olmadığı Smolni'deki 36 numaralı odada acaba bir kaç tane telefon var mıydı? Örneğin Milyutin Bolşevik Partisinin Merkez Komitesinin toplandığı odayı şöyle tarif ediyor: "Odanın ortasında, etrafında bir kaç iskemle duran bir masa vardı. Birisi paltosunu yere atmıştı. Kendini iyi hissetmeyen Bersin yoldaş bir köşde yere bir şey sermeden uzanmıştı." Lenin'in böyle önemli bir sorunun görüşülmesi sırasındaki hafif dalgınlığı da şüphe uyandırıyor: "... Bu tartışmayı duydu ve geçerken söze karıştı..."

Bolşevik Rahya bu olayı başka türlü anlatıyor. Birisinin "Halk Komiserleri" adını önerdiğini hatırlıyor. Lenin de kabul etmiş. Milyutin de bunu doğruluyor: "Tam biz adayların isim listesini görüşmek istediğimiz sırada, yeni hükümetin ve üyelerinin nasıl adlandırılacağı sorusu ortaya çıktı. 'Halk Komiseri' adı o zaman oluştu. Lenin hemen, 'Evet, bu iyi', diye kabul etti, 'bu devrim kokuyor'. Böylece Smolni'nin 36 numaralı odasında yeni işçi hükümeti ve ad doğmuş oldu." Bütün bu anılarda Vladimir Iliç'in "Halk Komiserleri" kavramına karşı tutumu birbirini tutuyor. Lenin bu adda devrimin doğal bir devamını görüyor, artık kurulacak olan devletin tarihi prototipini oluşturan Paris Komünü'nün sesini duyuyordu. Bu Lenin' in hoşuna gitmişti.

Ikinci Sovyet Kongresi'nin "Enternasyonal" söylenerek bittiği gün, yine Smolni'nin 36 numaralı odasında halk komiserleri kurulu ilk toplantısını yaptı. (Her halde hükümet başkanının kendine ait bir çalışma odası henüz yoktu.) Saptanılan tarihte "Kurucu Meclis"in toplantıya çağırılması kararı onaylandı. Basın hakkındaki kararname kabul edildi. Lenin tarafından hazırlanan "Işçi Kontrolü hakkındaki karar taslakları" görüşüldü ve onaylandı. Hükümet ülkeyi yönetmeye başladı.

Ekim devriminin zaferinden sonra sosyalizmin kurulmasının pratiği ile uğraşan Lenin, bunun perspektiflerini iki kez ayrıntılı olarak temellendirdi. 1918'in baharında "Sovyet iktidarının bundan sonraki görevleri" adlı broşürü yazdı. "Sosyalizmin kuruluşu henüz sıfır noktasında. Esasen söz konusu olan bütün bir hayat tarzı Rusya'nın nasıl yönetilmesi gerektiği. Şu andaki genel belgi 'çalışmayı öğrenmek!'tir." 1922 yılının sonlarında ve 1923 yılının başlarında, yani yaşamının son döneminde, Vladimir Iliç dikte ettirdiği yazılarda sosyal politik sorunlarla uğraşıyordu. Ilk olarak dikte ettirdiği yazının birinci cümlesi şöyleydi: "Politik kuruluşumuzda bir dizi değişiklik yapılmasını özellikle tavsiye ederim." Bunun anlaşılması kolay: Yeni Ekonomi Politikası ekonomik sorunları çözmüştü. Şimdi ise bununla uyum içinde sosyal ve demokratik değişikliklerin yapılması gerekiyordu. Her benzetmede bir hata payı olduğunu biliyorum, ama buna değinmeden geçemeyeceğim: 1988 Haziranında ekonomimizin yönetiminin temelden reformu hızlanmış olacak. Bu tarihte toplanacak olan 19. Parti Konferansı "Partide ve toplumda ülkeyi daha demokratikleştirme önlemleri"ni görüşecek.

Birinci Sovyet hükümetinin ilk adımlarına dönelim. Bunların belirleyici özellikleri neydi? Daha Ekim Devrimi öncesinde koyulan hedeflerin gerçekleştirilmesi. Lenin "Devlet ve Devrim" adlı eserinde bunun hakkında şunları yazıyor: Devrimin sosyalist özünün aşağıdaki yeni biçimlendirmelerle gerçekleştirilmesi - eski devlet mekanizmasının parçalanması, halk egemenliğinin kurulması, geniş emekçi kitlelerinin istemlerinin yerine getirilmesi. Bu arada hükümetin politikası uygulama metotlarıyla şaşırtıcı bir uyum içinde bulunuyordu.

RSDIP (B) Merkez Komitesinin 29 Ekim 1917 tarihli bir numaralı bülteninde şu yazıyordu: "Gazeteler çıkmadığı ve telgraflar iletilmediği için, Merkez Komitesi durum hakkında kısa bültenler göndermeye karar verdi. Demokrasi işçi ve askerlerin şahsında bizi izliyor, ama küçük burjuvazi ve memur kesimi aleyhimize çalışıyor. Askeri devrimci komiteyi ve komiserleri sabote ve boykot ediyorlar. Ve böylece teknik aparat fiilen bizim kontrolümüzde değil. Telgraf dairelerinin memurları da işimize sabote ediyor ve telgraflarımızı yollamıyorlar." Bülten elle yazılmıştı. Demek ki katip bile yoktu.

O zamanlar Bolşeviklerle birlikte çalışan tek memur olan dışişleri bakanlığının bir kapıcısının imzaladığı belge hâlâ arşivde bulunuyor. "Halk Komiserlerinin Belçika elçisine gönderdiği mektup alındı. Kapıcı Skorobogatof, 8.11.1917, saat gece 12.00." Sabotajcı memurlar tarafından alt-üst edilen diğer bakanlıklarda böyle bir kapıcı bile yoktu.

Bu şu anlama geliyordu: Kitlelerin istemlerini yerine getirebilmek için, kitleleri görev başına getirmek gerekiyordu. Rusya halkı, devrimin zaferi sonucunda üzerine düşeni yapmaya hazırlıklı mıydı? Tabii ki hayır. Lenin şöyle diyordu: "Milyonlarca proleterden başka bir dayanağımız yok. Bu proleterler henüz çok bilinçli değil, çoğunlukla bilgisizler, gelişmemişler ve okuma yazma bilmiyorlar. Ama proleter olarak partilerinin izindeler."

Bilindiği gibi, halk komiserleri kurulunun ilk toplantısında işçi kontrolü hakkındaki karar taslakları görüşülmüştü. Bu kontrol her işyerinin bütün işçileri ve hizmetlileri tarafından gerçekleştiriliyordu. O günlerde Lenin "Köylülerin sorularına cevap" yazısında şöyle diyordu: "Her yerde iktidarı ele alın." Halk komiserleri kurulunun başkanı, radyo aracılığıyla devrimci ordunun bütün erlerine ve devrimci donanmanın bütün tayfalarına seslendi. Onlara, düşmanla ateşkes görüşmelerine başlama yetkisi tanınıyordu. Bugün, kaç bin veya kaç milyon insanın Sovyet iktidarının daha ilk günlerinde devletin yönetimine çekildiğini düşünmeli, hesaplamalı, veya en azından gözümüzün önünde canlandırmaya çalışmalıyız. Onlara karar verme ve harekete geçme yetkisi verilmişti.

Bolşevikler iktidarı ele geçirdiler. Ve iktidarı en kritik durumda da başarı ile savunmayı bildiler. Gene de şu soru karşımıza çıkıyor: Neden başka hiçbir parti halkın desteğini kazanmasını ve en azından benzer şeyler yapmayı başaramadı? Ne de olsa bu partilerin arasında kendilerini "Marksist" olarak nitelendirenler de vardı... Şubat devriminden Ekime kadar geçen sekiz ay zarfında Bolşeviklerden başka Rusya'nın bütün politik partilerinin temsilcileri fiilen iktidara geldiler, ancak bir tanesi bile tutunamadı. Neden? Çarlığın devrilmesi setleri yıktı. Halk muazzam bir dalgayla ayaklandı ve her parti bu dalgayı durdurmaya, onun yolunu kesmeye çalıştı. Sadece Bolşevikler bu dalga ile beraber hareket etmeyi ve kitleler ile birlikte ilerlemeyi bildiler.

Lenin sürekli işçilerin, köylülerin ve askerlerin istemleri ni eksiksiz kavrama ve bundan pratik sonuçlar çıkarma çabası içindeydi. Ve bunu başka bir parti belli bir ölçüde başarabildiyse, Vladimir Iliç bu partinin materyallerini değerlendirmekten çekinmezdi. Toprak konusunda ikinci Sovyet kongresinde kabul edilen kararnameye köylü delegelerinin yerel Sovyetinin önerisi alınmıştı. Bu, salonda soruların ortaya atılmasına yol açtı. Lenin şöyle cevap verdi: "Burada, kararnamenin kendisinin ve seçmen önerisinin sosyal devrimciler tarafından kaleme alındığı söyleniyor. Demokratik bir hükümet olarak halk kitlelerinin bir kararını bu kararı benimsememiş olsak bile, görmemezlikten gelemeyiz.

Sosyalist demokrasi, geniş kitlelerin istemlerini -bunlar bizim fikirlerimize uymasa da- anlama ve paylaşma yeteneğiyle başladı ve ilk Sovyet hükümeti böyle çalışmaya koyuldu.

Boran, "yaşamıyla...

Başı 1. sayfada

ması yayınlanıyordu. Haberi erken seçimlerle ilgili toplantı sırasında öğrenen Demirel, Ecevit ve Inönü, Behice Boran'ın ölümünden duydukları üzüntüyü belirtiyorlardı. Aynı şekilde basın, M.Ali Aybar, Çetin Altan, R.Nuri Ileri, Şevket Yılmaz, M.I.Erdost, Vedat Baranoğlu, Özcan Kesgeç, ve Mahmut Dikerdem' in duydukları üzüntüyü dile getirdikleri mesajlarına yer veriyordu. Tüm basında, Boran yoldaşın 77 yıllık yaşamı ve savaşımı üzerine haber, yazı ve fotoğraflara, TIP ve TKP'nin açıklamalarına yer veriliyordu.

Bu arada, Behice Boran'ın oğlu Dursun Hatko, avukatları Erşen Şansal ve Halit Çelenk aracılığı ile annesinin Türkiye'de toprağa verilmesi için girişimlerde bulunuyordu. Daha sonra TBMM Başkanı Necmettin Karaduman ise, eski TIP Urfa milletvekili Behice Boran için TBMM'de bir tören düzenleneceğini bildiriyordu.

Brüksel'de 13 Ekim 1987 tarihinde bir ortak duyuru yayınlayan TIP Genel Sekreteri Nihat Sargın yoldaş ve TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaş: "77 yıllık yaşamını barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesine adamış ve şimdi yurtdışındaki politik göçmenlerin ülkeye dönüş ve demokrasi istemlerinin taşıyıcısı olarak Türkiye'ye dönen Türkiye Işçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ı uğurlama ve toprağa verme töreninin 15 Ekim 1987 tarihinde başlayacağını" bildirdiler. Duyuruda ayrıca, Brüksel' deki törenin TIP, TKP, Avrupa Parlamentosu Komünist Grubu ve Dünya Barış Konseyi tarafından üstlenildiği, Sol Birlik, Göçmen Işçi Dernekleri, geniş bir sol ve aydın çevrenin aktif katılımı ile yapılacağı, Ankara'daki törenin 16 Ekim 1987 tarihinde TBMM önünde, Istanbul'da toprağa verme töreninin ise 18 Ekim 1987 tarihinde olacağı belirtildi.

Öte yandan, Türkiye basınının tanınmış gazetecileri, köşe yazılarında, Boran yoldaşın bilim adamı, TIP yöneticisi ve insan olarak inançlı savaşkan kişiliğine yer veriyorlar ve onun vatandaşlıktan çıkarılmış olduğunu yurtdışında politik göçmenlik koşullarındaki ölümüne dikkat çekerek, vatandaşlıktan çıkarılmalara son verilmesi ve politik göçmenlerin ülkeye dönebilmesi istemini dile getiriyorlardı.

15 Ekim sabahı, Brüksel'deki Belçika-Sovyet Dostluk Evi'nin iki salonu da işgünü olmasına rağmen, Avrupa' nın çeşitli ülkelerinden gelen yüzlerce işçi, politik göçmen ve aydınla doldu. Törenin ilk konuşmasını Belçika Komünist Partisi Genel Başkan yardımcısı Claude Renard yaptı. TIP Genel Sekreteri Nihat Sargın yoldaş yaptığı konuşmada: **"Boran yoldaşı, hiçbir zaman kopmadığı ülkesine yolcu ediyoruz bugün. O ülke ki, orada işçi sınıfının ve emekçilerin kurtuluşu için, öncelikle barış ve demokrasi için çetin bir mücadele sürüyor. O ülke ki, sol güçlerin, en geniş demokrasi güçlerinin birliği, diyaloğu ve işbirliği yaşamsal önem taşıyor. O ülke ki, orada, o ülkenin iki işçi sınıfı partisi, bu yaşamsal önemin bilinci içinde aralarındaki birlik sürecini olumlu sonuca ulaştırdılar, ve Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin temellerini attılar. Boran yoldaşın belirleyici katkısıyla."**

TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaş ise "Sevgili Boran yoldaş. Değerli Başkanımız" sözleriyle başlayan konuşmasında "TIP'li ve TKP'li yoldaşların olarak birlikte elele, yürek yüreğe senin emek verdiğin TBKP'ne varacağız, birleşik kongremizi sana armağan edeceğiz." diyor ve "Türkiye, insanlarımız değişiyor. Demokratizmin, hümanizmin uygarca ilişkilerin egemen olduğu, komünistlerin de politik yaşamda özgürce yerlerini aldıkları demokratik bir Türkiye istiyor.

Bu gelişme hızlandırılmalıdır. Yarın değil, bugün hızlandırılmalıdır. Türkiye solunun acı gerçeği, sürgündeki komünistin sürgünde yaşamını noktalama geleneği artık son bulmalıdır. Politik göçmenler, yurtdışındaki komünistler ülkeye dönmelidirler. Yarın değil bugün dönmelidirler.

Behice Boran'ın ölümünden dolayı üzüntülerini haklı olarak açıklayanlar, herkes, yarın benzer yeni acılar yaşansın istemiyorsanız, şimdi sesinizi yükseltiniz. Komünistler ülkeye döneceklerdir, dönüyorlar. Yarın değil bugün..." diyordu.

Daha sonra söz alan Prof. Server Tanilli, 1960'lı yıllardan başlayarak "demokrasinin sınırlarının genişletilmesi" ve "işçi sınıfının siyasal ve sendikal birliği" sorununun siyasal gündemin baş maddeleri olduğunu ve bu sorunlar üzerinde Behice Boran'ın alabildiğince duyarlılıkla durduğunu belirttikten sonra "işçi sınıfının, sendikal ve siyasal birliği gerçekleştiremediği taktirde, başına ne türlü belaların geleceğini de hep beraber gördük ve tattık. Boran'ın işçi sınıfının siyasal birliği konusunda bir kardeş partiyle uzun süredir yürüttüğü çalışma, o bakımdan hayli anlamlıdır; ilk olumlu sonuçlarını ölümünden birkaç gün önce onun da bizzat gördüğü ve kamuoyuna açıkladığı çabalar durmamalı, yürütülmelidir.

Behice Boran'ın ruhunu da şadedecektir bu!" diyordu.

Törende ayrıca, Dünya Barış Konseyi Genel Başkanı yardımcısı Andrea de Smet, Avrupa Parlamentosu Komünist Grubu adına Ispanyol parlamenter, ve TSIP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz birer konuşma yaptılar.

Son görevlerini yerine getirmek üzere, Boran yoldaşın "Türkiye Birleşik Komünist Partisi" yazısı altında TIP ve TKP bayrakları arasında duran, Türk bayrağına sarılı tabutu önünden tüm dostları, işçiler ve yoldaşları saygı geçişi yaptılar. Daha sonra Boran yoldaş, önce N.Sargın ve H.Kutlu yoldaşlar olmak üzere parti yöneticilerinin omuzlarında cenaze arabasına taşındı.

Uğurlama törenine katılanlar arasında: TSIP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, TSIP Genel Sekreteri Yalçın Yusufoğlu, KÖIP Genel Sekreteri Serhat Dicle, DISK temsilcisi Yücel Top, TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu, TÜS-DER Genel Sekreteri Ramiz Doğan, IKD Genel Başkanı Beria Onger, IGD Genel Başkanı A.Muhtar Sökücü ve çok sayıda aydın ve sanatçının yanısıra Belçika Komünist Partisi Genel Başkanı Van Geick, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi (SEW) Politik Büro Merkez Sekreteri Harry Pflichtbeil, DKP Prezidyum üyesi Werner Cieslak, SPD'li parlamenter Avrupa Parla-

Acıyla gelen dönemeç

Aydın Deniz
TKP Belçika İK Sekreteri

Partimizin Belçika'daki örgütü şu geçen ay içinde şimdiye kadar görmediğimiz ağır ödevlerle ve sorumluluklarla yüzyüze geldi. Bir avuç komünist, kimi coşku veren, kimi ise, acılı olayların yanlız tanığı olmakla kalmadı, aynı zamanda taşınmaz ölçüdeki işlerin örgütlenmesinde, gerçek bir özveri gösterdiler.

Sözünü etmek istediğimiz, 7 Ekim'de Belkçika'da yapılan basın toplantısının on gün süren hazırlığı esnasında ve -iyi çalıştık demeye bile fırsat bulmadan- hepimizin başkanı Boran yoldaşın yitirilmesi üzerine yapılan törenin örgütlenmesinde yoldaşlarımızın payına düşen ağır işlerin başarıyla yerine getirilmesi olduğudur. B.Avrupa'daki parti örgütlerimizin ortak çabalarıyla yürütülen çalışmalarda TKP Belçika Parti Örgütümüzün, tek tek üyelerimizin payı önemlidir.

Daha geçtiğimiz ay parti içi yaşamda ortaya çıkan ve Belçika'da pratiğimize yansıyan olumsuzluğu aşmak için yoğun bir tartışma sürecinden geçtik. Eksiklerimizi ne ölçüde kavradık, ne ölçüde giderebileceğiz? Bunları zaman gösterecek. Fakat, bizim örgütümüzün yaşamında şu son günlerdeki olaylar yeni bir dönüm noktası olmuştur. Durgunluğu aşmanın bütün koşullarına sahibiz şimdi. Boran yoldaşı yitirdik, Belçika'daki, diğer ülkelerdeki TIP'li yoldaşlarla tanıştık, kardeşçe kenetlendik. Diyebilirim ki, Belçika'daki parti üyelerimiz açısından TIP'le birleşme süreci fiilen tamamlanmıştır. Biz kongreye bu anlamda az iş bırakacağız.

Çalışmalarımız iyi oldu, iyi bir basın toplantısı örgütlendi. Boran yoldaşa yarışır bir son görev yerine getirildi. Ama eksikler, örgütlenme hataları, bazen kadrolara karşı özensiz tutumlar, gergin çalışmanın yarattığı davranış zayıflıkları da oldu. Belçika'daki yoldaşlarımız adeta iradeleriyle savaştılar. Ama günlerce uykusuz kalanlar, Behice Boran yoldaşı uğurlarken gözyaşlarıyla bütün hataları yıkadılar; yeni bir güç kazandılar.

Ve şimdi önümüzde yeni bir dönem duruyor. TBKP'ne doğru giden yolda Belçika'daki TKP üye ve sempatizanları kararlı adımlarla yürüyecekler...

Ben tüm önsezimle şu son gelişmelerin Türkiye komünist hareketi için bir dönüm noktası olacağına da inanıyorum. Bizim küçük parti örgütümüzün bu dönem noktasında payı olursa ne mutlu benim yoldaşlarıma...

SEÇİM İTTİFAKI İÇİN...

Başı 1. sayfada

pılacak bir erken seçimin sonuçları halkın çıkar ve istemlerini yansıtmayacaktır. Hemen tüm muhalefet partileri Özal hükümetinin dayattığı erken seçimin asıl özelliğinin erkenliği değil antidemokratikliği olduğu konusunda birleşiyorlar. Bu seçimler antidemokratik koşullarda antidemokratik bir seçim yasasının hükümleri uyarınca yapılıyor.

Bu nedenle Özal hükümetinin antidemokratik seçim dayatmasına verilecek en iyi yanıt, muhalefet partilerinin seçimi boykot etmeleri olacaktı. Yapılacak iş Sol Birlik partilerinin ortak bildirilerinde vurguladıkları gibi "demokratik ve dürüst olmayan bu seçim öncesinde demokratik bir anayasa ve demokratik bir seçim yasası amaçlarında birleşilmesi ve ortak tutum alınması" idi.

Üstelik Anayasa Mahkemesi kararı öncesinde ve sonrasında da açıkça görüldü ki, Özal hükümetine, ANAP'a, 12 Eylül rejimine geri adım attıracak tek doğru tutum muhalefetin tek bir ortak tutumunda birleşmesidir. Anayasa Mahkemesi kararı muhalefet partilerinin ve kamu oyunun antidemokratik seçim yasasına ilişkin doğru ve tutarlı değerlendirmelerinin izlerini taşıyordu. İptal kararından sonra üç partinin ortak tutumu ise meclisi toplamak için her şeyi göze almış Özal hükümetinin ve meclisin sözde tarafsız başbakanının nasıl geriletilebileceğinin somut kanıtı oldu.

Ne var ki muhalefet partileri başlattıkları ortak tutumun arkasını getiremediler.

İptal kararı, meclisin toplantıya çağrılması ve mecliste Özal'ın yalnız bırakılması arkasından, MÇP dışındaki muhalefet partileri gündeme bir kez daha gelen boykot önerisini ciddiyetle ele almalı ve kararlılıkla uygulamalıydılar. DSP'nin önerisi ve DYP'nin desteği, SHP tarafından ne yazık ki benimsenmedi.

Ama hâlâ yapılabilecek ve seçimlerden demokrasi isteyenleri kazançlı çıkmasını sağlayabilecek işler, atılması gerekli adımlar vardır.

Bu adımlardan en önde geleni muhalefet partilerinin bir seçim ittifakı kurmaları, ANAP'ın karşısına bir bütün olarak çıkmalarıdır. Böyle bir seçim ittifakı 12 Eylül rejiminin yandaşarını Özal'ın partisini bu seçimlerde yenilgiye uğratmanın tek yolu gibi görünüyor. Üstelik böyle bir tutum seçim sonrası, demokrasinin kazanılması için girişilecek mücadele için iyi bir temel, sağlam bir zemin oluşturabilir.

Bir seçim ittifakı yalnızca bugünkü yasalara göre seçime katılma hakkı elde etmiş partilerin değil çok daha geniş güçlerin desteğini kazanacaktır.

İkincisi seçimler öncesi demokrasinin kazanılması için atılan adımların kim tarafından atıldığına bakmaksızın değerlendirilmesi, seçimlerin yalnızca sandık başına hapsedilmemesidir.

Bu da önceki önlem kadar önem taşıyor. Özal hükümetinin geriletilebilmesi onun demagojilerinin açığa çıkartılabilmesi ve hakların koparılıp alınabilmesi için bu seçimler öncesi çaba gösteren, üstün bir sorumlulukla hareket eden güçler desteklenmelidir. Demokrasi böylelikle hepimizin malı olabilir. Demokrasi böylelikle kazanılabilir.

Erken seçimlerden demokrasi güçlerinin başarı ile çıkabilmeleri seçimlerin böylesi geniş bir perspektifle görülebilmesine ve olanakların sonuna kadar değerlendirilmesine yakından bağlıdır.

Seçim yalnızca sandığa yönelik propaganda faaliyeti ile belirlenmeyecek. Demokrasinin yolu seçim öncesi eylem ve girişimlerin yaratacağı olumlu ortam ile açılabilecektir.

Oylarını Türkiye'de demokrasi için kullanacak seçmenler ise, bu erken seçimlerde her seçim bölgesinde ANAP karşısında en şanslı ve gerçekten tutarlı demokrat adaylara oy verecekler-dir. Böyle bir tutum yalnızca seçim sandıklarından demokrasi için en olumlu sonuçların çıkması için değil, birlik isteminin gördüğü desteğin somutlanması için de gereklidir.

➔

mentosu Avrupa Sosyal Demokrat Grubu adına Reinholt Hack bulunuyordu.

Boran yoldaşı Türkiye'ye götüren heyette, FIDEF Genel Başkanı Hasan Özcan, DIBAF Genel Sekreteri Erol Boyraz, Batı Berlin Türkiyeliler Merkezi Başkanı Idil Temuçin, DKP Prezidyum üyesi Werner Cieslak, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi (SEW) Politbüro Merkez Sekreteri Harry Pflichtbeil bulunuyordu.

Esenboğa Havaalanına 16 Ekim sabahı inen uçağı, Dursun Hatko, Sadun Aren, Ersen Şansal, Nermin Aksın, Bahri Belen, Engin Cinmen, Özcan Kesgeç, Güngör Aydın eski CHP milletvekilleri M.Ali Pestilci, Kemal Anadol, Temel Ateş, Mustafa Gazalcı ve 500 kişiye yakın bir kalabalık karşıladı. W. Cieslak'ın kısa konuşmasından sonra saygı duruşu yapıldı. Ve Boran yoldaşın cenazesi, tören için TBMM önüne getirildi.

Törende TBMM'ni Başkanvekili Özer Gürbüz temsil ediyordu. B.Ecevit, E. İnönü başkanlığında DSP ve SHP'li milletvekili ve partililer, DYP ise Memduh Yaşa başkanlığında bir heyetle temsil ediliyordu. SSCB Türkiye Büyükelçisi Anatoli Kadirof'un da hazır bulunduğu törene yaklaşık 2 bin kişi katıldı.

Ankara'daki törenden sonra, karayoluyla İstanbul'a hareket eden Boran yoldaşın cenazesi, Kartal kavşağında ellerinde kırmızı karanfillerle 500'ü aşkın bir işçi grubu tarafından karşılandı. Daha sonra cenaze polis nezaretinde Şişli Etfal Hastanesine götürüldü. Ve pazar günü yapılacak toprağa verme törenine kadar orada kaldı.

TKP ve TIP "Çark-Başak/Atılım" başlıklı özel bir yayın çıkarıyor. TKP ve TIP Merkez Komitelerinin kararlaştırdıkları TBKP tartışmaları için yayınlanacak olan "Yeni Yol" özel sayısı yayınlanıyordu.

ATILIM BU SAYI 2 DM'dir

DEVRİMİMİZ ÜZERİNE

Başı 2. sayfada

lizm için gerekli nesnel ekonomik koşullara sahip değilmişiz. Şu soru hiçbirinin aklına gelmiyor: Birinci emperyalist savaşın meydana çıkardığı durum gibi devrimci bir durumla karşılaşan bir halk, başka hiçbir çaresi kalmamışsa, kendisine en azından herhangi bir ümit kapısı açabilecek ve uygarlığa ulaşmanın olağan koşullarını sağlayacak olan bir mücadeleye girişmez mi?

"Rusya, üretim güçlerinin gelişmesinde, sosyalizmin mümkün olabileceği aşamaya henüz gelmemiştir." 2. Enternasyonal'in aralarında Sucharow'un da bulunduğu kahramanları, bunu kendilerine düstur edinip "iksiri azam"ı keşfetmişçesine böbürleniyorlar. Herkesçe kabul edilen bu cümleyi, binbir şekle sokarak geviş getirir gibi tekrarlıyorlar ve bu cümlenin devrimimizi değerlendirmede belirleyici olduğunu sanıyorlar.

Birincisi, Rusya'nın kendine özgü durumu, biraz olsun sözü geçen tüm Batı Avrupa ülkelerinin katıldığı emperyalist savaşa girmesine yol açmışsa; ikincisi, Rusya'nın, doğuda başlamış veya başlamakta olan devrimlerin sınırında olması, bize işçi sınıfı hareketini bir "köylü savaşı" ile birleştirme olanağını vermişse, ve Marks gibi bir "Marksist" de, Prusya ile ilgili olarak 1856'da böyle bir birleşmenin imkan dahilinde olduğunu ifade etmişse, buna ne demeli?

Işçilerin ve köylülerin, başka hiçbir çıkış yolu göremedikleri için on kat artan gücü, bize uygarlığın ön koşullarını hazırlamada Batı Avrupa devletlerinden farklı bir geçişi mümkün kılmışsa, buna ne demeli? Bu farklılık dünya tarihinin genel çizgisini değiştirdi mi? Dünya tarihinin gidişatına katılmış veya katılacak olan devletlerdeki sınıfların karşılıklı ilişkilerini değiştirdi mi?

Sosyalizmin kurulması için belli bir kültür düzeyi gerekliyse, (bu belli bir "kültür düzeyi"nin nasıl bir şey olduğunu kimse söyleyemez, çünkü bu her Batı Avrupa devletinde farklıdır) neden işe önce bu belli kültür düzeyi için gereken ön koşulları devrimci bir yol izleyerek elde etmekle başlamayalım, sonra da, Sovyet düzeninin ve işçi ve köylü iktidarının temelinde ilerleyelim ve diğer halklara yetişmeyelim?

16 Ocak 1923

ATILIM 15 Günlük Gazete. Herausgeber: Ermis Verlag. Satz/Dizgi, Umbruch/Tertip, Druck/Baskı: Eigene Herstellung. İsteme Adresi: Postfach 101016, 4300 Essen 1. Ödeme: Ermis Verlag, Stadtsparkasse Essen, BLZ 36050105, Knt. Nr. 712703. Fiyatı 1DM. Abone 1 yıllık 48DM

BİR ELMANIN YARISI... (Kadın-erkek eşitliği üzerine)

● Ayşe ÇINAR

Adamın birine battaniyesi kısa gelmiş. Ayakları açıkta kalıyormuş. "Bari," demiş, "üstünden biraz keseyim de, altına ekleyeyim, ayaklarım üşümesin."

Bana sorarsanız topluma yararlı olabilmek için politik çalışma yapan çoğu erkekler de buna benzer bir çaba içinde. Hem gündelik hayatın gerektirdiği işleri, hem de politik çalışmaları bir arada sürdürmeye vakitleri yetmiyor. Gidip, karılarının politik çalışmaya ayırabilecekleri vakti, kendilerinin ev işlerine ayırmaları gereken vakitle değiş-tokuş ediyorlar. Böylece kendileri bütün vakitlerini politik çalışmaya ayırmış oluyorlar, karıları ise bütün vakitlerini gündelik hayatın zorunlu işleriyle geçiriyorlar.

İki olayda da bir hesap yanlışı var. Nasıl battaniye bir ucundan kesilen parçanın öbür ucuna eklenmesiyle uzamıyorsa (hatta bir dikiş payı eksilme bile var), erkeklerin karılarından vakit aşırmasıyla toplumun politik çalışma yapma potansiyelinde bir artma olmuyor. Olan biten sadece bu toplumsal potansiyeli aktif çalışmaya dönüştürebilenlerin çoğunun erkek olması.

Peki, bu toplama işlemindeki hesap yanlışı nereden kaynaklanıyor?

Kimi erkekler, atalarının da dediği gibi, "avratın kazdığı kuyudan su çıkmaz, kadının yüklediği yük şuraya varmaz," diyor olabilirler. Kimileri de, "biz çok iyi kuyu kazarız, iyi yük yükleriz, bırakın bu işleri biz yapalım. Kadınlar bunları henüz beceremiyorlar,belki ileride öğrenirler," diyorlar. Bu gerekçeyle kadınların yükünü de onlar yüklüyor, kuyusunu da onlar kazıyor şimdilik.

Bunlar bahaneler. Hesaptaki yanlış ise şu: Battaniyesini uzatmak isteyen adam battaniyesinin bütünlüğünü kavrayamamış ya, işte karılarının politik çalışma yapma potansiyeline el koyan erkekler de henüz çeşitli nedenlerle toplumun bütün fertlerini hesaba katmasını beceremiyorlar.

Aslında tarihe baktığımızda erkeklerimizin hiç de yalnız olmadıklarını görüyoruz.

Demokrasi Yunanca bir kelime. Yunanca "demos" halk, "kratein" ise yönetmek demek. Demokrasi böylece bugün kullandığımız anlamda "halkın yönetimi" demek oluyor. Ancak bu kavramı geliştirenlerin toplumunda köleler de vardı. Demokrasi kavramını geliştiren efendilerin "halk" kavramına bu köleler girmiyordu.

1789 Büyük Fransız Devrimi'nde savunulan üç ana ilke, "kardeşlik", "eşitlik" ve "özgürlük" idi. Ama işçi sınıfının ortaya çıkmasıyla görüldü ki, bu devrimi yapan burjuvalar bu kardeşliği, eşitliği, özgürlüğü sadece kendileri için istemişler. Burjuvaların kardeşçe, özgür ve eşit olarak yaşamalarını istedikleri insanların arasına işçiler giremiyor.

Söylemeye de dilim varmıyor ama, galiba biz kadınlar henüz çoğu erkeklerin kafasındaki "eşitlik" kavramının kapsamına henüz giremedik. Özellikle devrimci erkeklerin kafasında bu "eşitlik" kavramı, olmaz olur mu hiç, var, ama bu kavramın kapsamına, kendileri gazete, kitap okurken, yazı yazarken, toplantı yaparken, çamaşır, bulaşık yıkayan, çocuk bakan, alış-verişe giden, yemek yapan biz kadınlar henüz giremedik. Öyle ya, sen ağa, ben ağa, bu ineği kim sağa?

Dolayısıyla, ne yazık ki, ya da ne mutlu ki, biz kadınlar efendilerinin demokrasi anlayışı dışında kalan kölelere, burjuva kardeşliği, özgürlüğü, eşitliği dışında kalan işçilere benziyoruz. Ne yazık ki eziliyoruz. Ne mutlu ki ezen değiliz ve hep ezilenden doğan devrimci hareketliliğin kaynaklarından biri olabiliriz.

Her benzetmenin bir sınırı vardır. Yukarıdaki benzetmeyi de sınırlayan çok önemli bir fark var. Efendi-köle çelişkisi gibi, burjuva-işçi çelişkisi ortadan kalkar. Toplumsal ilerleme ve mücadele ile köle efendisinden, işçi burjuvadan kurtulur. Ama kadınların erkeklerden kurtulması diye bir şey olamaz. Demek ki kadın-erkek çelişkisi ortadan kalkmayacak.

Nedir bu çelişki?

Toplumun en temel, en küçük birimi birey değildir, tek bir insan değildir, kadının ve erkeğin oluşturduğu birliktir. Çünkü insanın en güçlü ihtiyacı ve en doğal hakkı olan mutluluk ancak bu birlik olursa mümkündür. Sanırım kimse mutlu bir yalnızlık olabileceği savında değildir. Yalnızlık, bir zorunluluk sonucu katlanılacak bir durum olabilir sadece.

Sözünü ettiğimiz çelişki, toplumun bu en küçük birimini oluşturan iki bireyin farklılığından, zıtlığından doğuyor. İki farklı, birbirine zıt birey, doğalarındaki mutluluk gereksinimi nedeniyle bir birlik kurma zorundalar. Hem birlik, hem farklılık, zıtlık. Hem gönüllü bir birlik, hem zorunlu bir birlik. İşte bu çelişki, hem zorlukların, hem de canlılığın, hayatın kaynağını oluşturuyor. Toplumun bu en küçük birimi içindeki çelişkiyi kavramadan toplumun bütünlüğünü kavramanın mümkün olamayacağını düşünüyorum.

Halbuki etrafımızda hem topluma yararlı olmaya çalışan, dolayısıyla toplumu tanıması gereken, hem de bu çelişkinin davetine uyan, bu çelişkiyi bütün yönleriyle yaşamaya hazır olan kaç kişi var? Soruyu şöyle de sorabiliriz: Devrimci erkeklerin arasında şu anda kaç kişi samimiyetle bulaşık, çamaşır dahil bütün zorluklara göğüs germeye hazır olarak kendisiyle eşit olabilecek bir eş istiyor? Devrimci kadınların arasında kaç kişi gerçekten eşit olabileceği anlamlı bir ilişki için kavga veriyor, böyle bir eşitliğin getireceği sorumluluktan kaçmıyor? Kısacası, kaç devrimci somut, kişisel bir mutluluk için mücadele ediyor?

Kişisel mutluluk için ne zamanımız, ne de dünyanın bugünkü durumu uygun deyip şu satırların yazarına kızarken, biraz rahatımıza kaçıyoruz galiba. Üstelik hayatı gereğinden fazla tramlanmış gazete fotoğrafı gibi basitleştiriyor, silikleştiriyoruz. Devrimci çalışmalarımızı, evli olsak da, olmasak da, tek tek yaşayarak sürdürebileceğimizi sanıyoruz, ama hayat ilaç niyetine yaşanmıyor. Çok çalışabilmek için doğamızdan, dürüstlüğümüzden, tutarlılığımızdan ödünler veriyoruz. Çokçalışıyoruz, ama bu arada da hayatı, hayatın çok yönlülüğünü ıska geçiyoruz. Hayatı bütün yönleriyle kavramadıkça, hangi ayrıntısını layıkıyle kavrayabiliriz? Kendimiz mutluluğu bilmedikçe, hangi güçle toplumu mutluluğa götürebiliriz?

Atılım'ın son sayılarında kadınların yazdıklarını ilgiyle, saygıyla okudum.

"Feminizm haksızlıkları, eşitsizlikleri ele alıp kadınları başka bir yola götürüyor," deniyor. Eğer biz hayatın içindeysek feministlerin (bununla sadece erkek düşmanlarını kastediyor olmayalım?) kadınları bizim çevremizden alıp götürmelerinden niye korkalım? Feministlerin yolu hayata çıkıyorsa, hodri meydan, sonunda buluşacağız demektir. Asıl önemli olan, bakalım biz hayatın içinde miyiz? Biz hayatın içinde olduğumuz sürece, kimsenin kimseyi başka bir yere götürmeye gücü yetmez.

Bu yazılarda dile getirilen istemler arasında, erkeklerin kadın-erkek eşitliği konusunda eğitilmesi, kadınların kendi aralarında çalışma yapmaları, deneyim alış-verişinde bulunmaları var. Bunlar önemli adımlar. Ama kadın-erkek eşitliği sorununun temelden çözülmesi, kadın-erkek çelişkisini devre dışı bırakarak, bu çelişkiyi gözardı ederek olamaz. Böyle yaparsak hiç birşey değişmez ve bir kadın arkadaşın ifadesiyle, "ardından yaşam geldiği gibi sürer gider." Yapılacak çalışmalarda şu unutulmamalıdır: Erkek de, kadın da kurdukları çelişkili birliğin hiçbir yönünü inkar etmeden eşit olmayı istemeyi öğrenmelidirler. Bu da ancak birlikte yaşayarak, birlikte çalışarak olur.

Ne demiş şair:

Bir elmanın yarısı biz
yarısı bu koskoca dünya.
Bir elmanın yarısı biz
yarısı insanlarımız.
Bir elmanın yarısı sen
yarısı ben
ikimiz...